

1916

454

I. F. ARMANDILLE

15/I 1916.

Hyvä ystäväl! Täällä saatiin tänään takaisin postilähetys, papiers d'affaires*, kolme vihkoa, jotka oli lähetetty kirjattuina Bernistä Pariisiin Belinskillle**. Lähettäjä unohiti merkitä talon n:on, ja kirotut postimiehet palauttivat tänne!! Lähetin sen heti tänään kirjattuna Belinskillle.

Meillä on syntynyt »hankausta» puolalaisen ystävän*** kanssa, joka taisi »loukkaantua» väittelyn vuoksi eikä halua päästää teesejämme aikakauslehden 2. n:oon⁴²⁰. Tämä enteilee *sotaa* häntä vastaan. Roland Holstilta on tullut hyvin ystävällinen kirje ja ilmoitus, että hänen alankomainen liittonsa liittyi 2. I 1916 yksimielisesti Zimmerwaldin vasemmistoon. Trotski on menettänyt vielä yhden liittolaisensa!! Aikakauslehteä, alankomaalais-saksalaista, jo ladotaan; kaitvataan tavattomasti muunmaalaisia avustajia, mutta kaikki on lähetettävä ja kaikki yhteydet annettava vain minulle, yksinomaan minulle tai nuorelle *venäläiselle* ystävälleni (ei suinkaan ei-venäläiselle, vous comprenez?****).

Ja nyt muuta:

Tänään on mainio aurinkoinen luminen päivä. Ensimmäisen kerran influenssan jälkeen kävin vaimoni kanssa kävelemässä sillä Frauen-Kapelleniin johtavalla tiellä, jota pitkin — muistatteko? — teimme kerran kolmisin niin ihanan kävelymatkan. Muistelin sitä koko ajan ja säählittelin, ettei Teitä ollut.

Ilhmettelen muuten hieman, ettei Teiltä ole tullut mitään tietoa. Teen samalla synnintunnustuksen: täytyy myöntää,

* — asiapapereita. *Toim.*

** Kysymyksessä on G. J. Belenki. *Toim.*

*** Tarkoitetaan K. B. Radekia. *Toim.*

**** — ymmärrättekö? *Toim.*

että mieleeni välähti ajatus, ettehan vain »pahastunut», kun en tullut Teitä saattamaan lähtöpäivänänne? Kadun, kadun näitä ajatuksia ja luovun niistä, olenkin jo karkottanut ne.

Kirjoitan Teille toista postikorttia. Ettei ensimmäinen vain ole hukkunut? Toistan tärkeän neuvon: lukekaa erittäin tarkasti toistamiseen »Nashe Slovon» 5. ja 6. n:o! Kollontai on lähettänyt *hyviä* sanomia Amerikasta, *julkaisee* »Internationale Flugblätteriä». Venäjältäkin on *hyviä* sanomia. Puristan lujasti kättänne.

Teidän V. Lenin

Lähetetty Bernistä Parliisiltä

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

455

I. F. ARMANDILLE

19/I 1916.

Hyvä ystävä!

Lähetän Teille jo kolmannen kortin. Tällä kertaa ranskankielisen helpottaakseni sensorien työtä, jos he ovat syy-päitä kirjeiden myöhästymiseen. Olen totta puhuen ollut jo useita päiviä huolissani, kun Teiltä ei ole tullut mitään tietoa! Jos olisitte pahastuksissanne minulle, kirjoittaisitte varmaankin muille ystäville, mutta sikäli kuin tiedän, Te ette ole kirjoittanut kenellekään! Jollen lähipäivinä saa Teiltä kirjettä, kirjoitan ystävillemme saadakseni tietää, oletteko ehkä sairastunut. Olen jo usean kerran käynyt kysymässä postista kirjeitä, ei ole ollut mitään.

Selkkaus nuoren ystävämmen — puolalaisen — kanssa on selvitetty onnellisesti; oli vain eräänlainen »väärinkäsitys» (siksi hän sitä sanoo). Kaikki sujuu nyt hyvin; on jo alettu laatia aikakauslehteä; se pitäisi julkaista jo tammikuussa.*

Olemme kirjoittaneet »teidän» toimittajallenne erääseen romanin Sveitsin kaupunkiin.** Hän ei ole vastannut kerrassaan mitään. Kummallista, eikö totta? Odotamme kaikki kärsimättöminä, että Te järjestäisitte jollain tavoin asiat

* Kysymyksessä on aikakauslehti »Vorbote». *Toim.*

** Kysymyksessä on nähtävästi P. Golay, Lausannassa ilmestyneen »Le Grutléen» lehden toimittaja. *Toim.*

romaanien ja novellien suhteen Pariisissa, missä löydetävissä on varmasti paljon väkeä, kirjailijoita, kustantajia ja niin edelleen, koska toimitte Kansalliskirjastossa ja tunnette hyvin tuon väen.

Sää on erinomainen. Suoritimme viime sunnuntaina mailion kävelymatkan »meidän» pikku vuorellemme. Näköala Alpeille oli tavattoman kaunis; säälittelin kovin sitä, ettei Teitä ollut kanssamme.

Viime päivinä Camille Huysmans piti Alankomaiden puolueen kongressissa hyvin pitkän ja »diplomaattisen» puheen.⁴²¹ En tiedä, voitteko saada sen tekstin ranskalaisista lehdistä. Ellette, niin saatte sen täältä. Hän kosketteli »sivumennen» syyskuun konferenssia, hän vastusti sangen voimaperäisesti »ekspropriaatioyrityksiä» (hän, tuo sihteeri, ei halua tulla »eksproprioituksi!») ja niin edelleen ja niin edelleen. Suuri diplomaatti, poliitikko!.. Kuinka sopimattomia keinoja!

Kuinka Te voitte? Oletteko tyytyväinen? Ettekö ikävöi? Onko paljon puuhaa? Tuotatte minulle paljon mielipahaa, kun ette anna kerrassaan mitään tietoa itsestänne!.. Missä asutte? Missä ruokaillette? Kansalliskirjaston »bufetissako»?

Pyydän vielä kerran »noudettavia» kirjeitä.

Teitä kunnioittaen *Bazilinne*

P. S. Taaskaan ei mitään! Ei ole kirjeitä Teiltä.

Lähetetty Bernistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

I. F. ARMANDILLE

Perjantaina.

Hyvä ystävä!

Saimme vasta tänään pitkän kirjeenne, josta olemme olleet erittäin iloisia. Kirjoitan Teille neljättä kirjettä: kaikki kolme edellistä olivat poste restante -kirjekortteja. Ellette ole niitä saanut, ne ovat siis hukkuneet tai sitten on olemassa noudettaviin kirjeisiin nähden joitakin erikoisia sääntöjä (tai säännöttömyyksiä). Trotski on kirjoittanut nuorelle puolalaiselle ystävallemme, ettei hän itsekään aio kirjoit-

taa alankomaalaiseen aikakauslehteen* eikä voi kehottaa siihen ystäviään siitä kansakunnasta, jonka keskuudessa hän elää. Taistelu Trotskia vastaan ei ole siis tässäkään kysymyksessä vältettävissä!!

Saimme tänään kirjekortin veljeltänne**. On varsin mieluista, että hän on jotain saanut (joko kirjeen tai maalis-kuun lopulla ilmestyneen lehtemme n:o:n) ja kirjoittaa »myötämielisyydestä». Siellä hänen asumaseudullaan on muka myötämielisyyttä enemmän kuin hän oli odottanutkaan.

Niin. Olin vähällä unohtaa (minulla on kova kiire junalle). Mikäli noudettaviin kirjeisiin nähden on olemassa erikoisia säännöttömyyksiä, niin saattaa olla, etten minäkään niitä saa (en ole saanut Teiltä *a i n o a t a k a a n*), vaikka Te kirjoitattekin? Kirjoittakaa heti: jos alleviivaatte päivämäärän kahdesti, niin se merkitsee, että *saatte* kirjeeni ja *kirjoitatte* minulle. Kirjoittakaa samalla osoitteella, jolla saimme pitkän kirjeenne.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Miksi ette lähettänyt aikaisemmin osoitettanne???

*Kirjoitettu tammikuun 21 p:nä 1916
Lähetetty Bernistä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

457

M. M. HARITONOVILLE

Sunnuntai-iltana.

Hyvä toveri! Sain juuri tietää, että *keskiviikkona* Zürichissä pidetään nuorisoliittotoimikuntien kansainvälinen konferenssi. Osallistuvat varmaan norjalaiset ja ruotsalaiset (sikäläiset nuorisoliitot ovat yhtyneet Zimmerwaldin vassemmistoon, kuten tiedätte).

Pyydän Teitä 1) ottamaan (*t a h d i k k a a s t i*: kaikki tämä *o n s a l a i s t a*) tarkemmin selvää siitä: päivämäärästä, paikasta, pituudesta, osanottajistosta; 2) tiedustamaan,

* Kysymyksessä on aikakauslehti »Vorbote». *Toim.*

** I. F. Armandin »veljeksi» V. I. Lenin sanot salaisuussyistä L. B. Kameņevia. *Toim.*

voisiko meidänkin puolueemme edustaja osallistua; koetta-
kaa saada siihen lupa ja *päästä itse mukaan*; 3) koettakaa
erikoisesti tiedustaa mahdollisimman pikaisesti, nimenomaan
ketkä osallistuvat Skandinaviasta, ottaa yhteys heihin, ta-
vata heitä ja *saattaa* mahdollisimman pikaisesti heidät
yhteyteen kanssamme.

Tiedottakaa parilla sanalla tämän kirjeen saannista ja sii-
tä, mitä luulette voivanne tehdä.

Salut! Teidän *Lenin*

P. S. Olkaa niin hyvä ja kiittäkää Siefeldtiä minun puo-
lestani kirjoista ja sanokaa, että toivon saavani *Zürichissä*
häneltä »Przegład S.-D:n».

P. P. S. Tulen luultavasti ennen 10.—11.; ehkäpä 7.—9.
pnä.

Kirjoitettu tammikuun 30 pnä 1916
Lähetetty Bernistä Zürichin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoutuksen mukaan

458

K. B. RADEKILLE

Olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että »*Gazeta Robot-
niczan*» ilmestymisestä asti (II 1916) yhteinen taistelumme
Venäjän ja Puolan asioissa on *mahdotonta*. Eikä siihen ole
syytä »hyökkäys» »stappion toivoja» vastaan (se on vain
oire), vaan Venäjän asioita koskeva P. S. D:n päätöslausel-
ma.⁴²² Joskaan P. S. D. ei puolla helmikuussa 1916 avoimes-
ti ja selvästi hajaannusta Venäjällä, niin se on vain valmis-
tautumista uuteen 16. VII 1914.

Siis minun mielestäni — taistelu Venäjän, Puolan ja Sak-
san lehdistössä — ja (ainakin minä kannatan sitä) yhteiset
esiintymiset Sveitsissä (missä kansallisuuskysymys ei ole
lainkaan nykytärkeä, sen vuoksi se on *mahdollisuuksien* mu-
kaisesti erotettava).

Koska tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni, niin lähetän *kaikki* Teidän kirjeenne Grigorille.

*Kirjoitettu 1916
helmikuun 1 päivän jälkeen
Lähetetty Bernistä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

459

G. J. ZINOVJEVILLE

Liebe Freunde!* Lähettäkää, olkaa hyvä, *mahdollisimman* pikaisesti »Tagwacht», jossa ovat Radekin artikkelit Gortesta ja *kaksi* artikkelia Australian työväenliikkeestä. Odotan niin ikään (1) pää-äänenkannattajaan kirjoittamieni artikkeleiden ja (2) saksalaisten teosten oikaisuvedoksia (*älkää* julkaisko teesejä, ennen kuin olette saanut vastaukseni: harkitsen yhä erästä muutosta).**

Odotan samoin pää-äänenkannattajaan kirjoittamaanne artikkelia ja n: on tarkkaa suunnitelmaa.

Antakaa, olkaa hyvä, osoitteeni Radekille ja pyytäkää lähettämään minulle *luvassa ollut* leike 12. I 1916 ilmestyneestä »Vorwärtsista» (Rühlen artikkeli hajaannuksesta ja toimituksen vastaus). Esitelmöin täällä keskiviikkona, joten aikaa on aivan vähän. Täällä löpötellään, että »5 sihteerin»*** asema on kerrassaan tukala (Venäjä vastustaa heitä) ja heidän koko toivonsa on siinä, että Tshheidze julistaa »opituolistaan»: Zimmerwaldin *puolesta!*

Beste Grüßel!

Ihr Lenin****

*Kirjoitettu helmikuun 12 pnä 1916
Läheletty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Hyvät ystävät! *Toim.*

** Kysymyksessä ovat teesit »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itseääräämis-oikeus» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

*** Kysymyksessä on menshevikkien OK:n ulkomainen sihteeristö. *Toim.*

**** — Parhaat terveiset! Teidän Lenin. *Toim.*

460

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Tiedän, että olette kiinnostunut tieteestä ettekä politiikasta. Mutta en epäile lainkaan, että sympatianne ovat kuitenkin Ranskan puolella. Kahtiajako Saksan sosialistien keskuudessa ei ole Ranskalle merkityksetöntä, kuten eräs ranskalainen ministeri on sanonut. Sen vuoksi on autettava tiedottamaan siitä sekä ranskalaisille että venäläisille. Otto Rühle, valtiopäivämies, on puoltanut »Vorwärtsissa» avoimesti kahtiajakoa. Mutta lisättäköön ehdottomasti, ettei »ainoastaan» Otto Rühle, vaan myös »Saksan internationalististen sosialistien» ryhmä (myös »L'H u m a n i t é» on kirjoittanut siitä). Lisätkää tämä, olkaa hyvä, kun kirjoitatte Pietariin. Ja samoin seuraava: vain O. Rühle ja »Saksan internationalistiset sosialistit» ovat kiertelemättä kannattaneet kahtiajakoa ja vastustaneet »suota»; »Internationalaali» ryhmässä (saksalainen ryhmä, josta niin ikään *Hommo* on kirjoittanut »L'H u m a n i t é s s a»: mainio lehti!) ollaan horjuvalla kannalla: sen enemmistö kääntyy ilmeisesti jälleen suota kohti. Sen näkee tuon ryhmän äskettäisistä »teeseistä»⁴²³ ja »Neue Zeitissa» olleista Ströbelin kirjoituksista ja »Die Gleichheit» lehdestä⁴²⁴. Älkääpäs unohdako lisätä tätä! Tiede on Teille kaikki kaikessa, mutta tunnette tietenkin hieman sympatiaa, jopa *paljonkin* sympatiaa Ranskaa kohtaan!

Salutations cordiales!* *Lenin*

*Kirjoitettu helmikuun 26 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

461

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen lähettänyt »Itsepuolustuksen»⁴²⁵.

Olen samaa mieltä, että on julkaistava 52. n:o, ja otan kirjoittaakseni artikkelin huhtikuun 23. p:n konferenssin⁴²⁶

* — Sydämelliset tervehdykseni! *Toim.*

tehtävistä (tai »rauhanohjelmasta» y.m.s. —yleensä pääkirjoituksen aiheeksi sopivista vuorossaolevista tehtävistä)*.

Nadja on kääntänyt manifestin.⁴²⁷ Lähetään lähipäivinä, ja Te lähettäkää niiden artikkelien ja kirjoitusten käsikirjoitukset, joita kirjoitatte 52. n:oa varten. Valmistamme kaikki käsikirjoitukset ja annamme sitten kerralla ladottavaksi.

On supistettava artikkeleita, jossa kerrotaan 5.—8. II pidetystä neuvottelukokouksesta, ja lisättävä vielä kirjoitus »Nashe Slovon» 51.—2. n:ossa julkaistusta *Ornin* kirjoituksesta⁴²⁸ ja yleensä »Nashe Slovosta» (kirjoitan).

Lähettäkää vakuutusneuvostoissa saamaamme voittoa koskeva leikelmä »*Denistä*»** (ja pyytäkää Kasparovia seuraamaan »*Novoje Vremjaa*» ja *muitta lehtiä*, samoin Abramia ja muita, jotta tästä asiasta tulisi kootuksi kerrassaan kaikki).

Erittäin tärkeää on saada tietää, onko Tshheidze puhunut Valtakunnanduudessa *Zimmerwaldista*. Olen lukenut hänen puheensa vain »*Leipziger Volkszeitungista*»: siellä *ei ole saanaakaan Zimmerwaldista*. Koettakaa Radekin välityksellä tarkkailla Saksan sosialidemokraattista lehdistöä *täydellisempien* tietojen saamiseksi Tshheidzen puheesta (Martov ja Kumpp. spekuloivat sillä, että Tshheidze on sanonut tai sanoo *kannattavansa Zimmerwaldia*).

Laadin »rauhanohjelmaa» koskevan »*Antragimme*»*** teesejä huhtikuun 23:nneksi.

Pitäisikö käyttää Radekia tässä työssä? Arvelen, että ei. Radek käyttäytyy niin katalasti! *Minulla ei ole vielä käännöksi useampia* kappaleita teesejä ja minun *on vastenmielistä* kirjoittaa Radekille, koska hän keran *haluaa* rettelöintiä.

Miksi ette vastannut, oletteko antanut ladottavaksi teeseihin tekemäni lisäyksen? Olisitte voinut *itse* antaa sen kirjapainoon ja *itse* ottaa sieltä oikaisuvedoksen (ja tilata *useampia* kappaleita: no piru hänestä, tuosta Dreckseele von Radekl). Kirjoittajina meillä *on oikeus* tilata teesien oikaisuvedokset.

* V. I. Lenin kirjoitti artikkelin »Rauhanohjelmasta» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 154—161). *Toim.*

** Minulla on vain »*Retshistä*».

*** — »*Ehdotuksemme*». *Toim.*

**** Oli luvassa 10. II 1916!! Asia kärsii jumalattomasti. Suoranaista *piikkantekeä*.

Grimmiltä pitää ottaa *enemmän* Bulletiinin 3. n:oa⁴²⁹ sekä ranskan- että saksankielistä ja jakaa *kaikkialle*, muun muassa myös *kaikkille* ulkomaisille ryhmillemme. *Myös tänne.*

Ette ole lähettänyt minulle »*Berner Tagwachtin*» n:oa, jossa on *bremeni läisten* päätöslauselma, ettekä yleensä koko lehteä, kun taas täältä en sitä saa.⁴³⁰

Mitä Abramovitsh kirjoittaa »*Internationale Flugblätterin*» 1. n:on julkaisemisesta *ranskaksi* La Chaux de Fondsissa? Mitä on sovittu tästä asiasta?

Saluti *Lenin*

P. S. Rybalka kävi luonani Genèveässä ja sanoi, että *kaikki* dzviniläiset⁴³¹ ovat langenneet patriotismiin, mistä tulee puhe »*Borotban*» 6. n:ossa⁴³². (Ovatko Teillä n:ot 1.—5.?) Levinski taas sanoo, että Rybalka vain valehtelee!??

Lähetäkää latvialainen aineisto⁴³³. Kuinka menettelemme sen suhteen? Julkaisemmeko ja miten?

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun
2 ja 25 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

HENRIETTE ROLAND HOLSTILLE

8/III 1916.

Hyvä toveri! Pyydän anteeksi, että vastaan näin myöhään kirjeeseen. Olin esitelmämatkalla Sveitsin eri kaupungeissa.

Olen erittäin kiitollinen Teille ystävällisestä vastauksestanne. Tulen olemaan hyvin iloinen, jos yhteistoimintamme tulee sujumaan hankauksitta.

Suoraan sanoen ei ole ollut mitään syytä epäillä, että Te ja tov. Pannekoek olette sanontanne mukaisesti »*kunnon ihmisiä*». Meitä on huolestuttanut *toimituksen ohjesäännön* äkillinen muutos. Ensimmäisen luonnoksen mukaan meille myönnettiin toimittajan oikeudet (toimitus = Teidän ryhmänne (Te + Trotski) ja »*Zimmerwaldin vasemmiston*» liitto; ja

kuten tiedätte, tämän vasemmiston toimikunnassa meillä on ollut kaksi ääntä kolmesta: Radek, Zinovjev ja minä). Luonnosta muutettaessa me menetimme toimittajan oikeudet ja muutuimme avustajiksi. Emme tietenkään voineet kiistää oikeuttanne sääntöjen laadintaan. Mutta silti on täysin luonnollista — eikö totta? — että avustajina me silti haluamme saada jonkinlaiset *oikeustakeet*?

Toivottavasti asia on nyt selvinnyt ja ratkaistu lopullisesti.

Heti kirjeenne saatuani käskin ekspeditöörejä lähettämään Teille äänenkannattajamme (»Sotsial-Demokrat» *ei ole säännöllisesti ilmestynvä*; sodan alusta lähtien ovat ilmestyneet n:ot 33—51). Tuleeko se Teille?

Käytän tilaisuutta hyväkseni keskustellakseni tärkeistä yhteistoimintaamme koskevista kysymyksistä.

(1) Teesimme (itsemääräämisoikeudesta)* lähetti Teille Radek (lähettäkää ne, olkaa hyvä, myös Gorterille: kirjoitan hänelle tästä tarkemmin samalla kun hänen kirjastaankin). Pidän hollantilaisten ja puolalaisten näkökantaa teoreettisessa suhteessa hyvin virheellisenä ja käytännöllisessä suhteessa pikkuvaltioiden politiikan tuloksena. Eikö yhteinen taistelumme entisiä ja uusia *aluevaltauksia* vastaan (mikä on aluevaltaus?) voi hieman lähentää meitä? Saksalaisten, englantilaisten ja venäläisten näkökanta on sittenkin tärkeämpi (ja objektiivisesti *oikeampi*) kuin hollantilaisten ja puolalaisten! Gorter vaatii Alankomaiden Intialle »kansallista itsenäisyyttä». Erittäin hyvä! Mutta sehän *juuri* onkin itsemääräämisoikeutta! Jos Kautsky ja venäläiset kautskylaiset (siinä luvussa Trotski) asettavat kysymyksen väärin, niin se on vain lisätodistus kautskylaisia vastaan! (Mikäli tämä kysymys kiinnostaa Teitä, pyytäkää Gorteria lähettämään Teille kirjeeni. Keskustelisin varsin mielelläni tästä kysymyksestä yksityiskohtaisemmin hollantilaisten marxilaisten kanssa.)

(2) Saksalainen »Die Internationale» ryhmä. Oletteko lukeut sen teesit Grimmin Bulletinin 3. n:osta?⁴⁹⁴

Se on mielestäni ratkaiseva askel *oikealle* sitten »Die Internationale» aikakauslehden ensimmäisen numeron jälkeen. Ei sanaakaan kautskylaista »keskustaa» vastaan, vaikka se on tärkeintä Saksan puolueelle. Ei sanaakaan kahtiajaosta

* Ks. »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (V. I. Lenin, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

(Otto Rühle on aivan oikeassa — että voidaankin olla vaiti siitä hänen artikkelinsa jälkeen!!). Ei sanaakaan *ilmeisistä* taistelukeinoista, — *illegaalisesta* järjestöstä j.n.e.

Entä lause: »imperialismin aikakaudella ei voi olla enää kansallisia sotia!» Tämä on teoreettisesti väärin. Siirtomaasodat *ovat* kansallisia sotia. (Intia Englantia vastaan j.n.e.) Tämä on käytännössä *shovinismia*: me suurvaltojen edustajat *kiellämme* sorrettuja kansoja käymästä kansallisia sotia!!

Johtopäätökseni on seuraava: »Die Internationale» haluaa *päästä sopimukseen* kautskylaisten kanssa. Noita teesejä ei voida tulkita muulla tavalla. Ja lisäksi vielä: Ströbel *kehuu* »Neue Zeitissa» Bernsteiniä!⁴³⁵ Zetkin *vastustaa* »Gleichheitissa» »Zimmerwaldin vasemmistoa»: diplomaattinen fraasi »bolshevikkien lahkokuntaisuutta» vastaan (!!). Fraasi on rakennettu niin diplomaattisesti, ettei kukaan kykene käsittämään, *missä se* »lahkokuntaisuutemme» on!! Zetkin kannattaa Ledebourin ja »Zimmerwaldin vasemmiston» välistä »aurea mediocritasta»*. Mutta ei sanaakaan siitä, *miten se* on toteutettavissa. Mikä on virheemme? — siitä ei ole ollut tähän asti sanaakaan, ei riviäkään Sveitsissä, jossa ei ole sensuuria.

Mistä muusta voitte selittää tämän johtuvan, paitsi halusta päästä sopimukseen Kautskyn ja Kumpp. kanssa?

(3) Teidän ja S. D. P:n laatima »luonnos» (Bulleetiini n:o 3) tuntuu minusta varsin huonolta.⁴³⁶ Radek itse ei kyennyt puolustamaan tuota luonnosta. Mitä merkitystä on tuolla puolueen ohjelman supistuksella? Sosialistisen vallankumouksen ohjelma? Sitä ei tällä haavaa tarvita, — ja moisesta ohjelmasta puuttuu valtiovallan valtaamista koskeva kohta, kovin kummallisia ovat moisessa ohjelmassa § 6 (A) ja § 5 (B); outo on sävyiltään myös § 6 (B): nimenomaan sosialistisen vallankumouksen tapahduttua me tarvitsemme miliisiä uuden järjestyksen *suojaamiseksi*. Mehän emme ole pasifisteja. Mehän emme voi toivoa voittoa heti koko maailmassa (ilman kansalaissotia? ilman sotia?)! Siirtomaaojelma puuttuu kokonaan.

Moista ohjelmaa tarvitsemme vain siinä tapauksessa, jos olemme *täysin varmoja*, että olemme välittömästi *sellaisen*

* — kultaista keskittietä. *Toim.*

vallankumouksen kynnyksellä, mutta silloinkin aivan toisin muotoiltua.

Nykyään tarvitsemme kuitenkin jotakin vallan muuta: työväenliike kaipaa selviä käsityksiä siitä, että on katkaisu-tava väliä sosialishovinisteihin ja kautskylaisiin, käsityksiä illegaalisesta järjestöstä, joukkotaistelukeinoista ja -menetelmistä j.n.e.

(4) Lähetämme Teille kohdakkoin toisen konferenssin päiväjärjestyksen 5.—8. kohtiin liittyvät teesimme.* Olisi erittäin hyvä, jos voisimme päästä yksimielisyyteen, jollei kaikista kohdista, niin vaikkapa muutamista.

(5) Mistä olemme eri mieltä Trotskin kanssa? Se varmaan kiinnostaa Teitä. Muutamini sanoin: hän on kautskylainen, t.s. hän haluaa yhdistyttävän kautskylaisien kanssa Internationaalissa ja Tshheidzen ryhmän kanssa Venäjällä. Me vastustamme jyrkästi sellaista yhdistymistä. Tshheidze *hämmä* puheillaan (hän kannattaa muka Zimmerwaldia: katso hänen viime puhettaan, »Vorwärts» 5/III) sen tosiasian, että hän on samaa mieltä »Organisaatiokomitean» ja *s o t a k o m i t e o i h i n* ** *o s a l l i s t u v i e n* henkilöiden kanssa. Trotski vastustaa nykyään »Organisaatiokomiteaa» (Axelrod ja Martov), mutta on valmis yhdistymään Tshheidzen duumaryhmän kanssa!

Me vastustamme sitä ehdottomasti.

Parhaat terveiset Teille, toveri Pannekoekille ja muille hollantilaisille tovereille!

Teidän *N. Lenin*

Osoitteeni: Wl. Ulianow
Spiegelgasse. 12.
(Schuhladen Kammerer)
Zürich. I.

P. S. Onko lehtitiedoissa »New Reviewsin» (New York) yhteydestä »Vorboten» edes pisaran verran totuutta (katso »Internationale Korrespondenzin»⁴³⁷ 69. n:o)?

Eikö Teidän mielestänne ole tavattoman tärkeää julkaista »Vorboten» 2. n:o jo maaliskuussa?

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

* Ks. »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» (V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

** Tarkoitetaan sotateollisuuskomiteoita. *Toim.*

463

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen erittäin iloinen, että onnistuttiin Grimmiin nähden. Toivottavasti hän painattaa *myös Julkilausuman Organisaatiokomitean Ulkomaista Sihteeristöä vastaan?*⁴³⁸ Ette puhu mitään siitä! Vastatkaa.

Olen tiedustanut *kahdesti Suhanovia* (kirjasta), mutta Te ette vastaa (lähetittekö Olgalle?).

Miten on »Vorboten» 2. n:on laita? Milloin ilmestyy? Tuleeko »Internationalen» päätöslauselmien arvostelu?
NB || Jos tulee, niin eikö saisi silmäillä *käsikirjoitusta?*
Juniusta *en ole vielä* nähnyt⁴³⁹; voitteko lähettää? (yritän saada Plattenilta).

Mihin kysymyksiin en ole vastannut? Kollontaille *olen kirjoittanut* ja kirjoitan vielä.

(Jos näkyvissänne on »Vorboteen» tarkoitettuja käsikirjoituksia, niin eikö niitä voisi lähettää tänne $1/2$ päiväksi?)

Salut. Lenin

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun 16 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

464

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän aineistoa ladottavaksi. Lopettelen artikkelia »rauhanohjelmasta» ja niin edelleen (pääkirjoitukseksi) ja lähettän huomenna.*

*I. S. K:n »vetoomukseen» on lisättävä suppea esitys päiväjärjestyksestä, osallistumisehdoista y.m.*⁴⁴⁰

*Me emme voi millään muotoa paljastaa »Spartacus» salanimeä.*⁴⁴¹ Emme voi *millään muotoa*: auttaisimme

* Kysymyksessä on artikkeli »Rauhanohjelmasta» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 154—161). *Totm.*

siten »Internationale Korrespondenzia» julkaisemaan uudelleen *meiltä lainattuna; auttaisimme* ilmiantajia.

On pantava *ehdottomasti* kokonaan meidän ilmoituksemme (5.—8. II), »varauksemme», jonka teimme äänestäessämme kiertokirjeen *puolesta*.

»Kynäveij.» ei kelpaa. Esitän muutosehdotuksen (alkaen 1, 2, 3).⁴⁴² Siitä on kirjoitettava mahdollisimman vähin haukkumisin, ratki *selvittävästi*. Olisi hyvä luetella tosiasiat, *koota* OKUS:n *viitteet* (Bulletiin 2. n:o) (+»Izvestijan» 3. n:o), jotka koskevat *Samaraa, Kaukasiaa, Nadia* y.m., ja *todistaa*, että Venäjällä kaikki OK-laiset ovat osanottajia. Kehotan hartaasti korjailemaan tätä artikkelia *vielä kahdesti ja kolmasti*kin, *lähettämään vielä kerran minulle*, mutta pyrkimään hyvään ja tarkkaan esitykseen: se on *tuiki tärkeää*.

Antakaa »Itsepuolustus» pariaksi kolmeksi päiväksi Shklovskille, Kasparoville ja Kumpp. ja palauttakaa sitten *heti*.

Minulla ei ole vielä kään vedoksia (saksalaisista itsemääräämisteseistä). Kuinka kauan tämä oikein jatkuu???

Jos Radek viivyttää »Vorboten» 2. n:oa, niin se on hänen taholtaan *veijausta*. Täytyy harkita, *miten* sitä on vastustettava. Lähettäisimmeköhän yhteisen kirjeen Roland Holshtille? Miksikäs ei? Mitä syytä on kainostella koko miestä? Tämä on näet lupauksen rikkomista, se on vahingoksi asialle, se on epälojaalista, se jarruttaa nimenomaan huhtikuun konferenssin *merkeissä käytävää*, nimenomaan *siellä* käytävää väittelyä!

Palauttakaa minulle *viivyttämättä* teesini (rauhasta ynnä muusta): on tehtävä muutoksia.* Niitä on paras olla näyttämättä Radekille *ennen* muutosten tekoa.

Salut! *Lenin*

Miksi ette lähetä »*Nash Golosia*»?⁴⁴³ En ole nähnyt sitä sen jälkeen, kun siinä oli Martovin artikkelit »itsemääräämisestä». Onko siinä ollut hänelle luvattu vastaus?

* Kysymyksessä on »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

Mitä tehdään Zimmerwaldin vasemmiston toimikunnalle? *Senhän* pitäisi valmistaa selostus huhtikuun konferenssia varten?⁴⁴⁴ Ja teesit?? Mitä tehdään tässä tapauksessa?

*Kirjoitettu 1916,
ennen maaliskuun 19 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

465

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän teesit*.

Niitä on vielä korjailtava — palauttakaa *mahdollisimman pian*.

On pidettävä *kovaa kiirettä*: kun olemme saaneet ne loppuun tehdyksi, Zina lyököön koneella** 4—5 kappaletta (ottaako hän tehdäkseen?), jotta voisimme lähettää heti Ranskaan, Englantiin, Ruotsiin ja muualle.

Ne pitää sitten heti saksantaa (ehkä Te teette sen, minä taas toimitan Haritonoville ja sitten Plattenille) (lyömme itse) ja *julkaista*. Samoin ranskantaa (italialaisia ja ranskalaisia varten).

Kaikkien vasemmistolaisten ja heille myötämielisten pitää nähdä ja käsitellä ne muutama viikko ennen konferenssia. Hollantilaisten samoin.

Antakaa Radekille, mutta *vain 1/2 päiväksi* jäljentämistä varten *eikä muutoin*. En kerta kaikkiaan hyväksy mitään muutall!

Annamme Grimmille Bulletiin 4. n:ossa julkaistavaksi***: jollei hän julkaise niitä + protestia (Martov vs**** Tshheidze), siinä tapauksessa hän *ei saa kopeekkaakaan* rahaa.⁴⁴⁵

Tshheidzen puhe *on julkaistu*. »Vorwärtsissa» on selostus: *kannattaa* »Zimmerwaldin päätöstä ja rau-

* Kysymyksessä on »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

** Yhdelle puolelle, mutta tuki tiheään, ilman marginaalia ja levittämättä rivinväliä.

*** Ottakaa selvää, mikä on *viimeinen* määräaika? 20. vai 25. III? Olisiko kirjoitettava virallisesti: olemmeko ymmärtäneet oikein, että määräaika on 30. III, ja että pidämme »*p a i k k a a*» Bulletiin 4. n:ossa varattuna?

**** — versus — verrattuna. *Toim.*

haa ilman aluevaltauksia». *Ei* nähtävästi *sanaakaan* gvozdevilaisuutta vastaan!!!

Korostan tätä protestissa.
Palauttakaa kirjekortit.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu 1916, ennen maaliskuun
20 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

466

G. J. ZINOVJEVILLE

Unohdin lisätä yhden asian niin *teeseihin* kuin myös *artikkeliin* »Rauhanohjelmasta», mutta se pitää lisätä *ehdottomasti*.

Etsikää sopiva paikka (minulla ei ole käsikirjoitusta) ja lisätkää *v ä l t t ä m ä t t ö m ä s t i*:

Ainoana ehdottomana vaatimuksena, jonka sosialidemokraatit saattavat esittää rauhanohjelman suhteen pelaamatta opportunistien pussiin on *kieltäytymisen sotavelkojen maksusta*. Ja me esitämme sen vallankumouksellisen joukkotaistelun yhteydessä.*

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 20 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

467

G. J. ZINOVJEVILLE

Minulla oli käänös hollantilaisesta »Annullierung der Staatsschuldenista»**. Sopii laittaa sota-sanana asemesta valtio-; ero ei ole mielestäni varsin olennainen.

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 160 ja 169. *Toim.*

** »Valtionvelkojen annulointi» (näin nimitetään ensimmäistä kohtaa Alan-komalden Vallankumouksellisen Sosialistisen Liiton ja Sosialidemokraattisen Puolueen ohjelman luonnoksessa, joka julkaistiin helmikuun 29 p:nä 1916 »ISK:n Bulletinin» 3. n:osssa). *Toim.*

Miten olisi rangaistava »ovivahteja»? Niiden osuus velka-summasta on mitättömän vähäinen, ja niille voidaan myöntää *eläke* valtionkassasta (mikäli ovat palvelleet kauan ovi-vahteina).

Jos »emmitte» edelleenkin, älkää lisätkö *tai lykät-kää 2 päivällä numeron ilmestymistä*. Arvelen *tämän* hollantilaisen pykälän *kelpaavan* poikkeuksellisesti »rauhanohjelmaan» (sopii lisätä) ainoana myönteisenä vaatimuksena *vallankumouksen* tai joukkotaistelun *yhteydessä* (en muista, lisäsinkö tämän?)... luultavasti...

Ei ole mukavaa lisätä *myöhemmin*, kun *tätä aihetta* käsittelevässä pää-äänenkannattajan artikkelissa ei tule olemaan. Mieluummin lykättäköön parilla päivällä ja sovittakoon kirjeitse.

Wiener »Arbeiter-Zeitungin» suhteen järjestän asian, Tyszkasta otan selvää (olisikohan se »*Schriften des Vereins für Sozial-Politikissa*»?*).

Sopimisesta Aleksandrin kanssa (hän on matkustanut Norjaan, missä on A. K., ja *nyt on patistettava häntä erityisesti*).

»Kommunistiin» nähden en voi mitenkään hyväksyä I:stä + II:sta.

Todisteenne ovat äärimmäisen epäjohdonmukaisia.

»...Vain manöveroida...»? Jos niin on laita, miksi pitäisi vaarantaa *asiaa*.

»Olemme syypäitä, että ryhdyimme tekemisiin akan kanssa... Tietysti! Mutta syypäät myös korjaavat ensimmäisinä erehdyksensä. Mitä logiikkaa tämä on: olen syypää *enkä sen vuoksi* korjaa erehdystä!!!

En katso itseäni »syypääksi»: liitto *oli* silloin hyödyksi. Solmin sen. Se on *nyt vahingoksi*. Tulen olemaan syypää, jos en riko sitä.

Ette ole kajonnut lainkaan *asiallisiin* todistehini: avustajien rettelö (3:sta kysymyksestä), valitukset KK:hon; kirjeet toimitukselle; »*Nashe Slovolle*» lähetetyt kirjeet (Bronskin, kenties Radekin ja muut) ΣΣ=rettelöintiä eikä asiainhoitoa.

Minkä vuoksi? »Firman» vuoksiko?? Se on hassua.

Olen saanut *N. I:ltä* vastauksen teeseihin: äärimmäisen *porsasmaista*, ei ainoatakaan harkittua sanaa.

* — »Sosiaalipolittisen yhdistyksen kirjoitelmissa». *Toim.*

Aleksandriin nähden on asetettava kysymys periaatteellisesti: 1.—2. n: on jälkeen *he* esittivät »eriävät mielipiteensä». *Ei sovi* myöntää toimituksessa tasavertaisuutta (eli paikkaa), kun on *sellaisia* eriäviä mielipiteitä. Se ei käy päinsä. On koottava samaa kysymystä (demokratiaa) koskevat N. I:n entiset horjahdukset ja asetettava vaatimus: harkitkoot, sulattakoot, kirjoittakoot kaikkien *eriävien mielipiteidensä* perustelun KK:ta varten (pienen kirjasen). Ei julkaistavaksi, vaan KK:ta varten. Analysoimme sen ja *torjumme*, mutta toistaiseksi »*Sbornik 'Sotsial-Demokrata'*»⁴⁴⁶.

Salut,

Vastatkaa.

Kirjoitettu maaliskuun 20 tai

21 p:nä 1916

Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

468

G. J. ZINOVJEVILLE

Sain juuri (klo 8 illalla) kirjekorttinne. Vaadin ehdottomasti lisäystä: »kieltäytyminen *vallion*velkojen maksusta».

Vasta tänään näin artikkelin »Berner Tagwachtissa», kannattaa niin ikään tätä vaatimusta. Siinäkään ei ole sanaakaan pienomistajista, ovivahdeista etc. Meidänkään ei ole syytä huolehtia heistä. On sanottava vain: »*kaikkien* valtionvelkojen maksun lakkauttaminen vallankumouksen vuoksi, sen yhteydessä» — siinä ainoa tuntuva isku finanssipääomalle, ainoa »demokraattisen rauhan» tae. Ettekö se ole mahdollista ilman vallankumousta? Ei tietenkään. Se ei ole peruste sellaista pykälää *vastaan*, vaan vallankumouksen *puolesta*.

Ehdottomasti. *Tässä suhteessa* ei ole kerrassaan mitään järkisyytä erota hollantilaisista ja »Berner Tagwachtista».

Huomenna lähetän pitkän kirjeen*.

* Ei ole saatu selville, mistä kirjeestä on kysymys. *Toim.*

Täällä ei ole Tyszkaa vuodelta 1912; on vain vuodelta 1914 (Löhne* etc.), se on myös Bernissä »Schriften des Vereins für Sozial-Politikissa». Band 145.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 21 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

469

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän lisää (O. Rühle ja Liebknecht) — pitäisi mielestäni *ehdottomasti* laittaa pannaksemme merkille Liebknechtin *historialliset* sanat.

Lähetän ehdotuksen 37 rivin supistamisesta. Toivottavasti löydätte vielä supistettavaa, jotta voitaisiin laittaa Rühle ja Liebknecht**.

»Pyryharakka» on *joka tapauksessa* jätettävä pois, sillä 1) ei ole onnistunut; 2) pitää odottaa (sillä se ei koske vain Trotskia, vaan lisäksi »*La Vie Ouvrière*»***: näistä se saattaa olla edistystä).⁴⁴⁷

3) Otamme Trotskin mieluummin »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'», hänet pitää ottaa perusteellisemmin.

Salut. *Lenin*

Lähetäkää teesit *välttämättömästi henkilökohtaisesti* Grimille (olisi hyvä pyytää häntä *keskustelemaan* siitä).

Harkitsen vielä yhtä lisäystä teeseihin. Ilmoittakaa *ajoissa*, koska niitä aletaan taittaa.

LIITE KIRJEeseen

Otto Rühle ja Karl Liebknecht

Rühle on »*Vorwärtsissa*» 12/I 1916 kannattanut avoimesti puolueen *kahtiajakoa*. Puhuessaan 16/III 1916 Preussin maapäivillä Liebknecht kehotti suoraan »taisteluhaidoissa kamp-

* — Palkka. *Toim.*

** Ks. kirjeen lopussa olevaa liitettä. *Toim.*

*** »*Työväen Elämä*». *Toim.*

pailevia» »laskemaan aseensa ja kääntymään yhteistä vihollista vastaan», minkä johdosta häneltä riistettiin sanavalta. — Kukahan venäläisistä sosialidemokraateista on osoittanut »ryhmäkuntahenkeä»: nekö, jotka ovat puoltaneet ainoita johdonmukaisia bolshevistisiä tunnuksia: kansalaisota ja ero opportunistista, vai ne, jotka ovat kiistäneet näiden tunnusten ilmeisen oikeellisuuden, tunnusten, joihin tapahutumien kulku johtaa internationalistit *kaikissa* maissa?

*Kirjoitettu 1916,
ennen maaliskuun 23 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran:
kirje — 1964 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 49. osassa;
liite kirjeeseen — maaliskuun
25 pnä 1916 »Sotsial-Demokrat»
lehden 52. n:ossa*

*Julkaistaan:
kirje — käsikirjoituksen mukaan;
liite — »Sotsial-Demokrat» lehdessä
tekstin mukaan*

470

G. J. ZINOVJEVILLE

Pokrovskin ehdotus on tietenkin hyväksyttävä.⁴⁴⁸ Ryhdyn työhön (kirjasto on täällä parempi varsinkin uusimman taloustieteellisen kirjallisuuden osalta: jos voitte lainata pariksi päiväksi, vaikkapa sunnuntaiksi, uuden luettelon oikovedoksen, koettakaa hankkia se minulle).

Pokrovski vastatkoon *minulle* ja Teille *virallisesti*, että ehdot *on hyväksytty* (N. B. lähettäkää hänen vanhat kirjeensä, jotka koskevat kokoa ynnä muuta); määrääjasta *olkoon vaiti* (kenties ehdin V:een tai VI:een).

En ole nähnyt Rakovskin puhetta enkä *I. S. D:n kirjasta joulukuun 21 pn vähemmistöä*.⁴⁴⁹ Lähettäkää *mollemmat*.

Lähettäkää *m a h d o l l i s i m m a n* pikaisesti 25 vedosta.

Lähetän teisien* oikaisuvedoksen. Olen hyväksynyt yhden korjauksenne. *Puolueeseen kuulumattomuudesta olen ehdottomasti* eri mieltä. 1) Lukekaa teksti uudelleen ennen sitä, 2) lukekaa Austerlitz ja K. Kautskyn kirjoitus

* Tarkoitetaan »Sotsial-Demokratin» toimituksen teesejä »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

»*Neue Zeitista*» (3. III 1916) niin huomaatte heti, että olette väärässä. Meidän, *toimituksen*, on sanottava välttämättömästi suoraan: *meidän mielestämme* ei sovi yhteen puolueeseen-kuulumisen kanssa — vain siten vedämme *oikean* Trennungslinien* meidän ja *nimenomaan* shovinistien, nimenomaan *Martovin* (+Plehanovin) + *Axelrodin* ja Kumpp. välille, jotka *eivät voi* hyväksyä kantaamme. Mutta Buharin mieltii asiaa ja *hyväksyy*. Lyödäänkö veto?

Salut. *Lenin*

N. B. Olisiko mahdollista saada »*Chemnitzer Volkstimmer*» edes 2 päiväksi? Koettakaa!! Ellei käy mitenkään päinsä, lähettäkää minulle *lehden* osoite ja *n:o* (jossa artikkeli on) ja ilmestymispäivä: tilaan sen.

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun 23 ja
25 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Teidän esittämänne »erimielisyyden» »historia» on asiallisesti epätarkka. Esimerkiksi me puhuimme tästä kohdasta jo ennen Bernistä lähtöä *emme* viimeksi tavatessamme enkä minä suinkaan »päästänyt ohi korvien» mitään, vaan vastailin yksityiskohtaisesti ja *moneen kertaan*, jota paitsi Te ette huomauttanut *sanallakaan* silloin ettekä sitten koko kuukautteen, että kysymys on Teistä ratkaisematta, ultimaatumien luontoinen y.m.s. Mutta jos te tietenkin haluatte ehdottomasti jonkinlaista »rettelöä», niin mitäpä te tosiasioista enkä minä pysty Teitä estämään. Minun ei auta muu kuin valita jompikumpi ehdottamastanne ulospääsystä. Valitsen ensimmäisen. Laittakaa nimeni ja ottakaa vedokset (25) mahdollisimman pikaisesti, sillä vasemmistolaisiin on äärimmäisen vaikeaa ottaa yhteyttä sinä lyhyenä aikana, joka nyt on

* — välirajan. *Toim.*

jäljellä. Teidän »oma lausuntonne» menee tietenkin »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'» samalla, kun julkaistaan *venäjänkielinen* teksti, eikä pää-äänenkannattajaan.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun
23 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin*

* Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

472

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Sain juuri kirjekorttinne; kiirehdin vastaamaan ennen kuin posti suljetaan. Ette tunnu olevan kovin tyytyväinen samo-vaarin ystävien »porukkaan»⁴⁵⁰, kun taas tämä nuorten »porukka» on *ihastunut* Teihin: niin kirjoittaa meille samovaari *heidän* sanojensa mukaan. Onnittelen sydämeni pohjasta *m e n e s t y k s e n* johdosta ja toivon samanlaista ja vielä suurempaakin vastaisuudessa. Poliitiikka ei Teitä kiinnosta, mutta olettehan kuitenkin myötämielinen Ranskaa kohtaan: meillä on *erinomaisia* tietoja saksalaisten sosialistien keskuudessa tapahtuvasta hajaannuksesta ja asioiden kulusta »Saksan internationalististen sosialistien» keskuudessa. Tämä sanoma on *eduksi* Ranskalle.

Puristan vielä kerran lujasti kättänne. Onnittelen menestyksen johdosta ja toivotan kaikkea parasta, Olja samoin.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu maaliskuun 31 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Pariisiin*

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

473

G. J. ZINOVJEVILLE

Vaikka tiedänkin Teidät taipuvaiseksi äkillisiin »mielennäköisyyksiin» ja hermostumiseen, mutta että *siinä määrin...*

En osannut odottaa, että ottaisitte todesta Kaltstellung!*-tarun (kenen?). Olen vastannut Aleksandrin *kaikkiin* kirjeisiin; olen kirjoittanut hänelle *kolmesti* (varmaankin 2:nen kirje on kadonnut Ruotsissa ja 3:s ei ole vielä saapunut perille). On naurettavaa puhua Kaltstellungista, kun miestä pyytämällä *pyydetään* kirjoittamaan, mutta *hän* kieltäytyy (ei sanaakaan hänen nimittämänsä »kollegion» *kokoonpanosta...*) ja vain joko uhittelee tai äkäilee: »Amerikkaan»??? Mitä sellainen uni merkitsee??

Ei sanaakaan Venäjälle lähdistä, mutta onpas ottanut puheeksi Amerikan?! Keskustelu on tietenkin hyödyksi, kun hänen mielialansa on tuollainen, mutta se olisi ollut sopivinta Venäjälle lähdon edellä. Mutta sehän on nyt jo tehty.

Lupasiko Radek Teille teesinä 1) itsemääräämisestä ja milloin? 2) hänen vasemmistolaisitesinä on luvattu lauantaksi; tänään on tiistai...

Milloin ilmestyy »Sotsial-Demokratin» Venäjän-numero, t.s. se, jossa on Tshhenkeliä koskeva kirjoitus?⁴⁵¹

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun 4 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

474

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän teesit. *Lisäyksiä* ks. ss. 21 ja 22 (ne pitää laittaa myös saksaksi).

Olen Teidän kanssanne eri mieltä Aleksandrista. Jollemme (minä ja Te) pääse yksimielisyyteen, *minä pidättäydyn*, ja

*— boikotointii! *Toim.*

Te voitte ratkaista yhdellä äänellä, että »me olemme päättäneet kutsua».

(1) Hänen asettamisensa näkyville konferenssissa olisi miehen *saattamista tuhoon*. Se on selvä. Venäjän hallituksella ei ole käytyreitä Ruotsissa eikä Norjassa, mutta täällä niitä on tuhottoman paljon. Martov ja Kumpp. antavat tiedon.

Vastustan ehdottomasti hänen ilmaantumista konferenssiin, en pidättäydy, vaan vastustan.

(2) *Aleksandr itse vaatii* miestä Venäjälle (kirjoitan Ljudmilalle).

(3) Koska *Aleksandr* ei matkusta, on *odotettava* ja kutsuttava *hänet* lähtönsä *edellä*. Muutoin kaikki on *turhaa*.

(4) Kiirehtiminen on turhaa sitäkin \gt , koska *Kijevskillä* on vaikutusvaltaa *Aleksandriin*; on odotettava, sovitettava kirjeitse ynnä muuta. (Kiirehtimällä Aleksandrin kutsumista Te kiirehditte hänen siirtymistään Buharinin ja Kumpp. pariin, sillä Aleksandr on nyt vireessä; mutta kun odotetaan, ilmestyy pää-äänenkannattaja, hän ryhtyy kirjeenvaihtoon *Kijevskajan* kanssa; minä laadin asiakirjakokoelman Buharinin ja Kumpp. horjumisista; *Aleksandrilla* tulee olemaan aikaa ajatella ja huomata, minne *Buharin ja Kumpp.* pyrkivät, mihin suohon.)

Jos Aleksandr kutsutaan *nyt*, se merkitsee, että hänen kanssaan on *kamppailtava nyt*. Miksi? Minkä vuoksi? Jollei hän matkusta, meillä ei ole mitään syytä kamppailla. (Yhteydet saamme sovelteli Jamesin kautta j.n.e.) (James on tietysti syyppää.)

Miten on Radekin teesien laita?

Itsemääräämistä koskevan n:on suhteen on odotettava, jos »Vorboten» 2. n:o ilmestyy ennen konferenssia. *Äärimmäisen* tärkeää on torjua *heti* Radekin teesit. Radekia on peitettava välttämättömästi, hänen »corpore vilinsä»* kustannuksella voidaan *»säästää paljon»* tukholmaisten peittoamisessa.

Ottakaa tarkemmin selvää, milloin Kedrov matkustaa?*** Onko hän vielä Bernissä? Onko hänen vaimonsa Lausannessa?

* — »vähäärvoisen ruumiinsa». *Toim.*

** Tarkoitetaan suunniteltua M. S. Kedrovin Venäjän-matkaa *Toim.*

Bundilaisen suhteen kehotan olemaan **r a t k i** varovainen!!! **Gardez-vous!***

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916
huhtikuun 4 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

475

G. J. ZINOVJEVILLE

Dolgolevskille on tietenkin *heti* lähetettävä 100 frs. Tehkää se. Rjazanov on jo luvannut kirjoittaa Dolgolevskista Kautskylle.

Kirjoitan vielä Rjazanoville Greulichistä.

Olkaa hyvä ja pitäkää tarkasti silmällä Bulletinin ilmestymistä (jotta saisin sen *heti*: minulle on äärimmäisen tärkeää saada se heti voidakseni *keskustella tšekäläisten vasemmistolaisten* kanssa). Koettakaa saada jonkin teko-syyn nojalla meidän Stellungnahmen** *oikaisuvedos* ja lähettäkää minulle *mahdollisimman pikaisesti*.

Lähetin Teille tänään ison paketin.

Salut. *Lenin*

N. B. Vastatkaa: lähetittekö Karpinskeille Suhanovin?

*Kirjoitettu huhtikuun 10 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

476

G. L. PJATAKOVILLE, J. B. BOSCHILLE, N. I. BUHARINILLE⁴⁵²

Te sivuutatte suotta kirjeessänne pääasian — ette rohkene kiistää tosiasiaa, jonka tunnette mainiosti. Nimittäin: että järjestön perustaksi otettiin (väliaikaisesti) *federaatioperiaate* — olemme sanoneet sen kaikin sanoin, selvääkin selvemmin

* — Olkaa varuillannel *Toim.*

** Tarkoitetaan asiakirjaa »Die Stellungnahme des Zentral — Komitees der S. D. A. P. Russlands zu der Tagesordnung der zweiten internationalen sozialistischen Konferenz» (julkaistu huhtikuun 22 pnä 1916 »Bulletin I. S. K.» nimisen julkaisun 4. n:ossa; julkaistiin venäjän kielellä kesäkuun 10 pnä 1916 »Sotsial-Demokrat» lehden 54.—55. n:ossa otsikoituna »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus 2:selle sosialistikonferenssille») (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

ja monta kertaa. Pitkät puheenne eivät voi muuttaa sitä vähääkään. Ja edelleen, että tuo periaate on epänormaali, puolueenvastainen. Sekin on sanottu. Asian ydin onkin siinä.

Epänormaalisuutta saatettiin sietää väliaikaisesti yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Muuttonne jälkeen ilmeni, että Te kolme olitte päässeet yhteisymmärrykseen »teesien» pohjalla⁴⁵³, joista emme voi suoranaisesti emmekä välillisesti — emme edes niiden naapuruudesta puolueessamme, puhumattakaan tasavertaisuudesta — ottaa vastuuta.

Meistä on kovin valitettavaa, jos aiotte pitää kiinni niistä ja sellaisesta »yhteisymmärryksestä» ja federaatiosta.

Kysytte, osallistummeko — mihin julkaisuun? »Kommunist» on lakkautettu väliaikaisen sopimuksen rauettua. Siis uuteenko? toisin sanoen Teidänkö, »teesien» *pohjalta*? Siihen me emme voi osallistua ja meidän on pakko taistella sitä vastaan, sillä Teidän suhtautumisenne puolueen ohjelmaan (§ 9) on meistä paitsi virheellistä ja vahingollista, myös kevytmielistä. Todellakin. 8 kuukautta kestäneen yhteisymmärryksen ja yhteiselämän aikana Te *kolme ette ole kertakaan* esittäneet mielipiteitänne tästä kysymyksestä, jolla on puolueessa 12-vuotinen historiansa, *ette ainoatakaan julkilausumaa* pää-äänenkannattajan toimitukselle, *ette ole yrittäneet kertakaan* muistaa puoluekirjallisuutta y.m.s.

Niin ikään kevytmielisiä ja sitäkin pahempi: puolueenvastaisia ovat todisteenne, joilla puollatte »vapaata» (puolueen ohjelmastako? puolueen keskustelimitäkö?) aikakauslehteä.

Mikäli aiotte pitää kiinni teeseistänne, me (1) olemme valmiit julkaisemaan ne (2) *velvollisuutemme* on esittää mielipiteemme: julkaiskaa itse (ellette halua meidän julkaisevan) ja varustakaa väittelykirjasella, jossa te kaikki kolme voitte selittää puolueelle esiintymisenne motiivit.

P. S. Kirjoitatte, että rahakysymys on »epämieluisa». Ei aina. Puolueesta on mieluista, kun rahoihin suhtaudutaan puolueen etujen mukaisesti. Todella »epämieluisa» ja pahempaakin kuin epämieluisa on se, kun rahaa käytetään *aseena* puoluetta *vastaan*.

Kirjoitettu 1916
huhtikuun 10 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetin Teille tänään *paketin*.

(1) Lähetän teesimme; niistä *on jätetty pois* kokonaisia lauseita. Lisätkää ne, olkaa hyvä, *heti* (teillähän on käsikirjoitus) ja palauttakaa minulle *viivyttelämättä* (Plattenia varten).

(2) Onko Teillä vielä kappale? Pelkään, kunhan Grimm ei vain puijaisi? Ja silloin me olemme konferenssin edellä ja *konferenssissa ilman* omia teesejämme!

(3) Epäroin hieman, kannattaako minun matkustaa konferenssiin. Valtakirjaa en ole saanut (latvialaisilta) enkä varmaan saakaan. »Vieraana» taas taitaisi olla epämukavaakin; ja ehkäpä ajetaan poisikin (5.—8. II 1916 pidetyn neuvottelukokouksen päätös ei ole velvoittava konferenssille).⁴⁵⁴

Mitä Radek arvelee siitä?

(4) »Piilottaako» Radek Fröhlichin vai ei? Tarvitaan *useita* vasemmistolaisten neuvottelukokouksia ja *virallisia* neuvottelukokouksia.

(5) Fröhlich ja muut *palavat* (siitä menen takuuseen), jos tulevat asumaan Bernissä. Meidän velvollisuutemme on sanoa Fröhlichille ja muille: *jollette* halua palaa, matkustakaa hiljaiseen paikkaan (jonnekin konferenssin *läheiseen*, Grimmin pitää sanoa *helle*, missä se pidetään); vain silloin voidaan välttyä palolta. Ja siellä voitaisiin järjestää *vasemmistolaisten* neuvottelukokous.

Keskustelkaa Radekin ja Fröhlichin kanssa (entä mitä serbialainen*? Te olette vaiti hänestä) ja vastatkaa.

(6) Ledebourilaiset, t.s. kautskylaiset, pilaavat varmaan *koko* konferenssin!! *Kaikki* tulevat katsomaan heitä!!

Paljonko tulee I. S. D:stä? 2 (Fr + ...**)?

Entä »Internationalesta»?

(7) Meidän on varustauduttava *taistelemaan* Martovia ja Axelrodia vastaan valtakirjasta. Otatteko kootaksenne aineistoa *Bullettiin* 2. n: on *pykälien mukaan* (»Nashe Golosista»+»Itsepuolustuksesta»+Tshheidzen ja Tshhenkelin puheet ja niin edelleen?)? Pitäisi näet alkaa *heti*.

* Kysymyksessä on Katzlerowitch, Serbian sosialidemokraattien edustaja.

Toim. ** Seuraava sana on jäänyt käsikirjoituksessa selvittämättä. *Toim.*

(8) Pitäisi kääntää ranskaksi teesimme (Inessa varmaan suostuu), sillä Grimmhän ei sitä tee.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916,
ennen huhtikuun 18 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

478

G. J. ZINOVJEVILLE

En lähetä pikaista, sillä se vain herättäisi Teidät laskujeni mukaan suotta nopeuttamatta oleellisesti saantia.

Olen täysin yhtä mieltä kanssanne siitä, että *k u t s u - t a a n* ranskalaiset ja luvataan 50 frs.

Kehottakaa brestiläisiä matkustamaan Georgen *k a u t t a* : on tärkeää, että heidät »tavoitamme» ensin hän ja me eikä Grimm (mikäli mahdollista, pariisilaisiinkin nähden olisi paras menetellä samoin⁴⁵⁵).

En ole vielääkään kyennyt lukemaan syytekirjelmää⁴⁵⁶. Olkaa kärsivällinen!

Mikäli haluatte, lähetän Suhanovin uuden kirjasen, jos lupaatte minulle (vaikkapa 1/2 päiväksi) Juniuksen* (hankikaa Radekilta, mutta älkää puhuko minusta). Sitä *ei ole* Plattenilla eikä Nobsilla.

Asian kannalta Aleksandrin on erittäin hyödyllistä toimia ensin Englannissa. Venäjällä *on* nyt *vaarallista*, saatamme suotta tuhoon kunnan miehen (sekä Ruotsissa että Venäjällä). Tänne tulo on nyt vahingoksi, sillä hän ja Te ette jaksaa pysyä alallanne, ja konferenssissa *ryvetämme* suotta arvokkaan miehen. Sitä paitsi 1—2 kuukauden kuluttua hänen on paljon hyödyllisempää olla Venäjällä, ja siihen mennessä selviää ja tulee ilmi paljon *t ä r k e ä ä*.

Salut. *Lenin*

P. S. Hän saa »virkistystä» vain Englannissa työssä, kun taas toimettomana rasittuu suotta aikojaan.

NB: P. S. Mikäli Grimm ei julkaise vastalauseita, on otet-

* Kysymyksessä on lentokirjanen Junius (Luxemburg), »Die Krise der Sozialdemokratie» (»Sosialidemokratian kriisi»), Zürich 1916. *Toim.*

tava siitä *heti* selvää ja meidän itsemme on se *julkaistava muutettuamme tekstiä*.⁴⁵⁷

P. P. S. Mutta missä ovat ja milloin tulevat Radekin toiset teesit Zimmerwaldin vasemmiston sovittaviksi???

*Kirjoitettu 1916,
ennen huhtikuun 18 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

479

G. J. ZINOVJEVILLE

(1) Ilmeistä on, ettei »Vorbote» ilmesty ennen konferenssia. On *tilattava heti enemmän* teesiemme painettuja kappaleita. Ja mitä pikemmin.

(2) Onko niihin laitettu saksaksi lisäykset?

(3) *En tiedä*, mitä aineistoa *minun* olisi koottava. Teidän pitää koota ja kirjoittaa minulle siitä, mitä puuttuu. Muutoin ei synny mitään.

(4) Lähettäkää Martovia vastaan tähdätyn protestin oikaisuvedos.

(5) Skandinaaveista en tiedä mitään.⁴⁵⁸ Kollontaille on kirjoitettu kahdesti. Tukholman tapahtumien jälkeen toiveet ovat vähäiset.

(6) Henkilökohtaiset raha-asiani eivät ole suinkaan toivotomia: mistä sellaisia »vääriä huhuja» on tullut???

(7) Oletteko saanut paketin?

(8) Lähetättekö tänne saksalaiset teesit (korjatun kappaleen), jotka olen Teille lähettänyt?

(9) En voi saapua perjantaina. On paljon työtä, olen myöhästynyt tavattomasti siinä.

Koska kerran Radekillä ei ole teesejä eikä ole toivoa päästä hänen kanssaan yhteisymmärrykseen (kysymys aluevaltauksista ja itsemääräämisoikeudesta), niin »toimikunta» on *toistaiseksi* hyödytön. Siitä tulee olemaan hyötyä konferenssin toisen istuntopäivän illalla, kun on selvillä osanottajisto.

(10) Ettetekö voisi antaa minulle tarkempaa osoitetta eikä vain kylän nimeä, jonka olette ilmoittanut?⁴⁵⁹

Aineiston kokoaminen Martovin vastaista sodankäyntiä varten on hyvin tärkeää.

Käykää käsiksi asiaan mahdollisimman huolellisesti ja *ajoissa*, muutoin emme ehdi löytää puuttuvaa aineistoa.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun 18 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

480

G. J. ZINOVJEVILLE

Radekilla ei ole mitään syytä pahastua, ja se on selitettävä hänelle mahdollisimman tyyneästi ja seikkaperäisesti. Teidän on järjestettävä neuvottelu hänen kanssaan mahdollisimman pikaisesti (minua odottamatta) (hänen »pahastuksensa» hälventämiseksi) — Te voitte kyllin hyvin edustaa KK:ta tuossa neuvottelussa, kuten yleensä edustatte KK:ta Bernissä. Ja olemmehan jo *kauan* sitten sopineet kirjeitse, että neuvottelette Radekin kanssa teeseistä.

Asian laita on samoin kuin Zimmerwaldin edellä: meillä on omat »päätöslausellemme», mutta emme suinkaan kieltäydy *vasemmistoblokista*.

Yritän tulla suoraan Kientaliin (koettakaa ottaa selvää hotellin nimestä, niitä on siellä kaiken kaikkiaan pari kolme).

Suututtaa hirmuisesti, kun en ole saanut Juniusta!

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 huhtikuun 18
ja 24 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

481

G. J. ZINOVJEVILLE

Eserrille on vastattava *kielteisesti*. »Emme voi suositella yhdistymistä.» Ovatko he antaneet osoitteen vastausta varten? (Jätettävä ehdottomasti kopio.)

Kirjoitan Aleksandrille, mutta en tietenkään niin, kuin Te »olette muuntanut» sopimustamme, vaan niin, kuin se oli: (1) entinen sopimus puretaan; (2) toimituksen suorittaa pää-äänenkannattajan toimituskunta *sopimalla* kustakin vihkosta *julkaisijain* kanssa; (3) julkaistaan Bernissä*.

Kirjoittakaa Te tovereille kirje 25.—29. IV pidetystä konferenssista⁴⁶⁰, Teillä on enemmän aineistoa (muuten: lähettäkää, olkaa hyvä, meidän ja Radekin yhteinen päätöslauselma, jonka hän luki kokouksessa: tarvitsen kovin, mutta minulla ei ole).

Ehkäpä laaditte tästä samasta kirjeestä ranskalaisille tarjotun vetoituksen luonnoksen (josta puhuimme Inessan kanssa), minulta *e i* synny.

Ehdottivatko Meyer ja Kumpp. Erweiterten Kommissiionissa hyväksyttäväksi Leitsätze**⁴⁶¹

Lausanneen ja Genèveen matkustan esitelmöimään muusta, *en* konferenssista, joten siitä ei ole Teille haittaa.⁴⁶²

Hyväksyn pää-äänenkannattajan konferenssi aiheisen *n*:on julkaisemisen.⁴⁶³ Lähettäkää artikkelien jako. On kirjoitettu ehdottomasti siitä, että Martov harhauttaa *Internationaalia*.

Rybalkaa *e n* ole saanut.

Salut. *Lenin*

NB P. S. Natanson sanoi minulle, että he aikovat »lähestyä» *n i i t ä* »isänmaanpuolustuksen kannattajia», jotka sanovat: *ensin* vallankumous, *sitten* puolustus. Kysäiskääpä häneltä (vastauksessa), *olisiko hän halukas tiedottamaan meille näiden neuvottelujen lopputuloksesta*.

Kirjoitettu 1916 toukokuun 2 ja kesäkuun 2 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymys on »Kommunist» aikakauslehden julkaisemisen jatkamista koskevista ehdoista. *Toim.*

** — teesit. *Toim.*

482

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

16. V 1916. Hyvä Aleksandr! *Minun* kirjeessäni* esitetyt ehdot eivät olleet diplomatiaa eivätkä kaupankäyntiä, vaan viimeinen yritys. Koska näitä ehtoja ei ole kokonaisuudessaan hyväksytty, niin katson, ettei sopimukseen ole päästy. Se on jo lopullista. Siitä on turha puhua ja kirjoittaa enemmän. Tuo väki on vahvistanut oikeiksi pahimmat oletamukseni: halutaan piiloutua Radekin selän taakse, olla toimimatta itsenäisesti ja vierittää vastuu minulle!

Loppu!

Kirjoittakaa yksityiskohtaisemmin matkastanne. Eikö Skandinaviassa ole *missään* työtä? Uskomatonta.

Kirjoitan Teille tarkemmin lähipäivinä. Nadja on kirjoittanut monta kertaa jakelukomissiolle⁴⁶⁴, ja hänelle on vastattu, että Teille on *kaikki* lähetetty.

Kirjoitamme vielä.

Parhaat terveiset. Teidän *Lenin*

*Lähetetty Zürichistä
Kristianiaan (Osloon)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

483

G. J. ZINOVJEVILLE

On lähetettävä *ehdottomasti vielä* kerran *itse* teksti Kameneville ja *odotettava* häneltä vastausta, *niin ikään kirjeellistä* eikä yksinomaan lennättimitse lähetettyä.⁴⁶⁵ Asia on erittäin tärkeä, vähäisinkin varomattomuus on vahingoksi. Mieluummin *myöhemmin*, mutta perustellummin.

Kientalia koskevaa n:oa *ei saa* julkaista panematta siihen *meidän* Stellungnahmeamme *Bulletiinistä*.

*Kirjoitettu 1916,
ennen toukokuun 17 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 36. osa, s. 376. Toim.

G. J. ZINOVJEVILLE

Olette 1 000 kertaa väärässä japanilaisten suhteen. Julkaisukoot *omissa nimissään* erikseen. Ei saa vierittää vastuuta sellaisesta typeryydestä *meidän niskoillemme*: vastatkoot itse. *Kannatan* väittelyä, mutta en sopimusta »imperialististen ekonomistien» *toimituskunnan* kanssa enkä osallistu *missään nimessä* sellaiseen aikakausjulkaisuun, kuten olen jo monesti kirjoittanut.

Siitä on tehtävä loppu. Ei ole mitään syytä vitkutella. Pitää ilmoittaa »Sbornik 'Sotsial-Demokratasta'».

Jakelukomission siirtämistä tänne on turha ajatella. Täällä ei ole väkeä, kun taas Bernissä ovat Zina+Inessa (kuinka *saatoitte* sallia hänen lähtevän?? Ihmettelen!)+ Shklovski+Iljin+Karpinski+Kasparov. Heidät on järjettävä eikä saa päästää ketään lähtemään.

Olisin kovin halukas saamaan »Avantil» lehden, sillä sitä näen täällä vain kirjastossa. En ole nähnyt sitä, mistä kirjoitatte.

Ei saa luvata 100—150 frs A-ndrille.⁴⁶⁶ Ei saa leikkiä lupauksilla, entä kun rahaa ei tule olemaan (»ryhmien patistaminen» on pelkkää puhetta). Puolen vuoden matka on vain hyödyksi, sillä kotiin hän ei lähde kuitenkaan aikaisemmin ja Norja on vain juorupaikka.

Stellungnahme pitää laittaa, sillä manifesti ja *kaikki* muu on *kehnoa*. Meidän tulee näyttää, että olemme *kaiken* sanoneet aikaisemmin ja *tarkemmin*. Se on artikkelia tärkeämpää. Paljonko ottavat tilaa asiakirjat (manifesti+teesit+KST:tä koskeva päätöslauselma)⁴⁶⁷? Kirjoittakaa tarkemmin.

Aineiston lähetän lähipäivinä.

Olette siis lähettänyt Suhanovin? Vastasitte vihdoinkin... 20 tiedustelun jälkeen! Ihmettelen niin kovin säntillisyyttä, että kirjoitan siitä aivan erikseen Mininille: hurraa!⁴⁶⁸

Salut. *Lenin*

Olen saanut konferenssia käsittelevän »Demainin».⁴⁶⁹ Onko Teillä se?

P. S. Minin ehdottaa, että julkaistaisiin kokoelma kansainvälisten kongressien päätöksiä.⁴⁷⁰ On jo 300 kpl (70 sivua)

vuoteen 1904 asti. Lisätään (liimataan) 1904—1912 ja esipuhe. Myydään 50 centimen kappalehintaan. Korvautuu varmasti.

Minä kannatan. Vastatkaa.

Kirjoitettu toukokuun 17 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

485

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä A.! Olen saanut hermostuneen kirjeenne⁴⁷¹ ja kii-rehdin heti vastaamaan. Olette nähtävästi liikaa hermostuk-sissa. Suotta. Teille on lähetetty kaikki. Jollette ole saanut, niin sikäläinen tai muu sensuuri on pidättänyt. Zina va-kuuttaa lähettäneensä kaikki; on siis lähettänyt.

Täytyy olla kärsivällisyyttä, kärsivällisyyttä ja sisua, jos sensuuri ei päästä. Odottakaa vielä kirjettä N.K:lta.

Aineiston olen lukenut.⁴⁷² Paljon hyvää. Erittäin hyvä on sotateollisuuskomiteoita käsittelevä artikkeli. Aineiston kokooja on tehnyt yleensä suuren työn; sanokaa hänelle sydämelliset terveiseni vielä ja vielä kerran.

Olen jo kirjoittanut Teille ja pidän kiinni siitä, että on ehdottoman välttämättömästi lopetettava *kaikki* neuvottelut japanilaisten ja Kumpp. kanssa. »Erimielisyys» on jatkunut vuoden (!!), eivätkä miehet ole ajatelleet eivätkä toimineet, ovat vain piilotelleet toisten selän takana ja juorunneet. Heistä ei ole toivoa, jos he tähän mennessä eivät ole käsit-täneet, että se on epärehellistä (vierittää vastuu *meidän* niskoillemme, sillä vastuussa olen *minä*, jos *minä* liittoudun *toimituskunnan* kanssa, jonka katsomukset ovat äärimmäisen sekavia). Mutta jos he haluavat »tulla julkaistuksi» ja *i t s e* kantaa vastuun, niin julkaiskoot itse kirjasen, rahaa on; älkööt piilotelko toisten selän takana. Antakoot *i t s e* artikkelin pää-äänenkannattajaan — julkaisemme kyllä!!

Beleninin asiaa on ajateltava *vakavasti*⁴⁷³, pyydän har-taasti Teitä ajattelemaan. Japanilaiset ovat ilmeisen kykene-mättömiä kuljetushommassa. Onko joku vielä siinä kaupun-

gissa*, jossa Belenin oli hiljattain? Eikö hän voi uskoa asiaa jonkun ulkomaalaisen hoidettavaksi (ulkomaalaiset ovat venäläisiä parempia; ehkä hitaampia, mutta sen sijaan varmempia)? Jos Belenin matkustaa, niin korkeintaan $\frac{1}{2}$ vuodeksi. Parasta olisi kuitenkin löytää työtä Kööpenhaminasta: se lienee mahdollista. Paljonko Belenin tarvitsee kuukaudessa toimeentuloon? *Vastatkaa*. Jättäkää syrjään kaikki henkilökohtaiset asiat ja harkitkaa asian kannalta, miten Belenin olisi paras järjestää olonsa $\frac{1}{2}$ vuoden ajaksi. Sanon avoimesti: japanilaisten parissa hän tulee suotta hermostelevaan, he ovat totta tosiaan tyhjänpäiväistä ja vahingollista väkeä! Puristan lujasti kättänne ja pyydän vastaamaan heti vaikkapa parilla sanalla.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 19 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan
(Osloon)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

486

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän »Demainin».

Vaadin Stellungnahme**.

Olen toista mieltä kokoelmasta (kansainvälisiä kongresseja koskevasta), sillä *ei ole* esimerkiksi *Baselin* päätöslauselmaa. Ja se on varmaa, että korvautuu. Koituu sekä sotavankien että puolueytöntekijäin hyödyksi.

Jollei Inessa ole lähtenyt jakelukomissiosta, niin naurettavaa on puhua, ettei Bern tule toimeen (Zina+ lähetyshommassa, suorastaan naurettavaa. Aleksandr on raivoissaan, kun ei saa mitään. Pitää j.n.e.) lähettää vielä kerran kirjattuna ja postittaa lähetykset yleensä kirjattuina.

Olette peräti väärässä japanilaisten suhteen. Ette halua käsittää, että he karttavat väittelyä, vierittävät vastuun

* Tarkoitetaan Kristianiaa (Osloa). *Toim.*

** Ks. tätä osaa, 484. asiakirja. *Toim.*

*** Inessa. *Toim.*

minun niskoilleni ja piiloutuvat halpamaisesti Radekin selän taakse. Jos he haluavat väittelyä, julkaiskoot kirjasen (kantakoot *itse* vastuun!!) tai antakoot artikkelin pää-äänenkannattajaan — *julkaisemme kyllä!* Ne lurjukset ovat luikerrelleet vuoden, mutta te emmitte ja annatte myöten. Suotta. Minä *en* mene heidän toimituskuntaansa *enkä* osallistu heidän kokoelmaansa ja toistan ehdotukseni: tuosta kataluudesta on tehtävä kerta kaikkiaan loppu.

Mitä tulee »A:n turvaamiseen 1/2 vuodeksi», otan selvää, paljonko hän tarvitsee rahaa.* Tässä suhteessa ei käy päättäminen silmämitan mukaan. »Matkoihin» ja elämiseen 1/2 vuotta *ei* riitä; sen huomaa *yhden* matkan perusteella. Kuljetukset ovat tapahtuneet ja tulevat tapahtumaan ilman häntä hänen asiamiestensä välityksellä. Ja koska hän ei matkusta kotiin, on hyödyllisempi pistäytyä 1/2 vuodeksi Amerikkaan kuin istua toimettona toimeettomien lurjusten parissa ja hermostella.

Juoruilijat ja Kumpp. saavat terveenkin miehen tuskastumaan, ja Teidän suunnitelmanne eivät hyödytä, vaan vahingoittavat asiaa.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 19 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

487

G. J. ZINOVJEVILLE

Jurin kirje teki mielialani äärimmäisen pessimistiseksi... se on veijarimainen.⁴⁷⁴

En hyväksy korjauksianne ja sen vuoksi päätin toistaiseksi lähettää ilman niitä kirjeeni Aleksandrille** (sillä kauppahierontaa ei yleensä saa aloittaa alirajasta, koska nuo kaupustelijat asettavat kaiken kauppamieshengessä).

Olen valmis tekemään myönnytyksiä vain väittelyn ja tulojen osalta.

Firman muutos on välttämätön, sillä luonne on *periaatteel-*

* Ks. tätä osaa, 484. asiakirja. *Toim.*

** Ks. Teokset, 36. osa, ss. 379—382. *Toim.*

lisesti toisenlainen (ei sellainen, jollainen »Kommunist» tahoi olla); sitä paitsi hyvin tärkeät käytännölliset näkökohdat puhuvat firman muutoksen puolesta.

Toimituskuntaan ei saa ottaa Aleksandria: se merkitsisi *kaiken* asettamista kyseenalaiseksi ja meidän ja A:n suhteiden saattamista *välirikon* vaaraan. Se on äärimmäisen vahingollista.

Asia lähtee sujumaan *vain*, jos meillä *täällä* on enemmistö. Muutoin *kaikki on turhaa*.

(Jos s'il vous plaît syrjäyttää Jurin, niin sekin on hyvä; mutta tuskinpa.)

Lähetetään »Nash Golos», jossa on Martovin ja Kumpp. julkilausuma.⁴⁷⁵

Salut. *Lenin*

Kiirehdin, toistaiseksi vain nämä muutamat rivit.

Ei ole aikaa postittamiseen.

Nadja ehdottaa 2 toimitusta: laajempaa ja suppeampaa (Te ja minä+Buharin). Mutta siitä ei tule mitään.

Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1916

Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

488

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä A.!

Lähetän japanilaisten luonnoksen. Heidän kanssaan ei nähtävästi päästä yhteisymmärrykseen.

Vastaan lyhyesti:

Ylipyyhittyä en kerta kaikkiaan hyväksy.

Olen valmis tekemään myönnytyksiä

(1) 7:stä toimituskunnassa,

(2) 15% normista KK:ta varten,

(3) julkaisupaikasta.

Jos pääsemme yksimielisyyteen muusta, toisin sanoen:

(1) 6:n ja 7:n kooptoi pää-äänenkannattajan toimitus,

(2) kokoelman nimi uusi,

(3) sopimus *yhdestä* kokoelmasta.

Kuljetuksesta ja muusta laadittekin ja laitate toivottavasti jo Te lisäyksen sopimukseen (heidän on annettava ehdottomasti kuljetusvarat, ja tämä on lisättävä ehdottomasti; Te ette voi muutoin toimia, ja katsoisin sen halpamaisuuden huipuksi, jos kapitalistit eivät »omia» varoja antaessaan antaisi mitään pääjärjestäjälle hengenpitimeksi. Se olisi halpamaisuuden huippu! Sellaiseen minä en suostu!)

Nadja on vastannut kysymyksiinne (olin esitelmämatkalla). Toivottavasti on vastattu kaikkeen? Ellei, kirjoittakaa!

Olkaa kärsivällisempiä kulakkien suhteen, älkää olko suotta levoton, ei kannata!

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

NB: Palauttakaa, olkaa hyvä, minulle tämä kappale sopimustekstiä.

*Kirjoitettu 1916 kesäkuun 3
ja 6 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan
(Osloon)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

489

G. J. ZINOVJEVILLE

Selvä se, etteivät japanilaiset ole luopuneet *kerrassaan mistään*. Kirjoitin An-drille*, että olen valmis tekemään myönnytyksiä (1) 7:stä (7 eikä 6); (2) 15%:sta; (3) julkaisupaikasta, *jos* pääsemme yksimielisyyteen muusta, toisin sanoen (1) pää-äänenkannattajan toimitus kooptoi sekä 6:nnettä että 7:nnettä (ilmeistä veijausta ilman sitä; ja turha on ryhtyä koko hommaan ellei toimituksessa ole tälläistä enemmistöä); (2) *kokoelman* nimi uusi; (3) sopimus 1:stä kokoelmasta.

Ylipyyhitty on poistettava: avustajan väittelyn »suorittamiseen» *ei saa* antaa oikeutta enempää 2:lle kuin 3:llekaan. Siinä suhteessa vaatimukseni on ehdoton.

* Ks. edellistä kirjettä. *Tolm.*

Pyydän A:ta lisäämään §:n kuljetuksesta ja muusta.
Mutta tokkopa noiden kulakkilurjusten kanssa päästään yhteisymmärrykseen.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu kesäkuun 6 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

490

G. J. ZINOVJEVILLE

No nyt näkyy Aleksandrkin huomanneen⁴⁷⁶, ettei J:n* ja Kumpp. kanssa päästä yhteisymmärrykseen.

Ehdotan, että

(1) päätetään julkaista meidän kokoelma (Sb. S-D);

(2) laaditaan heti luettelo artikkeleista;

(3) pyydetään mukaan Buh. + Jur. + A. M. ** + Saf. + Varin.

Latominen aloitetaan heti.

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 kesäkuun 17
ja 25 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

491

G. J. ZINOVJEVILLE

(1) Kirjoitamme Grishalle, että hän ehdottaisi kirjanpajalle julkaistavaksi *o s a n* (eli vihkon) »Sbornik 'S-D:tä'». Se olisi asiaa. Siihen voitaisiin valikoida sensuurin kestäviä (ranskalaisten näkökannalta katsoen) artikkeleja. Kirjoittakaa Tekin hänelle siitä.

* G. L. Pjatakovin. *Toim.*

** A. M. Kollontai. *Toim.*

(2) *E i p i d ä* vastata Rade-
 Eivätkö kin kysymykseen, mistä johtuu On suorastaan
 valmiste- »Bruch»* Buharinin ja Ljalinin katalaa piilou-
 le omaa kanssa. On ensin sovittava. Onko tua Jurin selän
 kokoel- Teillä kopio pää-äänenkannatta- taakse itsemää-
 maansa? jan toimituksen kirjeestä (vuoden räämiskysy-
 1915 loppu, Buharinille ja myksessä.
 Kumpp.)?⁴⁷⁷

(3) Venäjältä (KK:n toimikunnasta) kirjoitetaan, että Bu-
 harin ja Kumpp. yrittävät järjestää *o m i a y h t e y k s i ä*
 PK:hon sivuuttaen toimikunnan.⁴⁷⁸ Aika poikia, vai mitä?
 He eivät ainoastaan »informoi» Radekia, kuten olette kir-
 joittanut, vaan tekevät yhtä ja toista pahempaakin.

(4) »Neue Zeitista» on tullut vastaus: freie Exemple**
 on kielletty. Tilaan neljännesvuodeksi.

(5) Mistä teemoista otatte kirjoittaaksenne venäläi- ||| NB
 seen laitokseen?

(6) Odotan vastausta, paljonko nyt on *t a r k a l l e e n*
 aineistoa »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'».

(7) Mistä ihmeestä johtuu, että Grisha ja Varin kirjoitta-
 vat »Kommunistista» eivätkä »Sbornik 'Sotsial-Demokratas-
 ta'»!

(8) Mikä »Bruderorgan»*** artikkeli on »Berner Tagwach-
 tissa»?

Lähettäkää!

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu 1916 kesäkuun 20 päivän
 jälkeen
 Lähetetty Zürichistä

Julkaistu ensi kerran 1964
 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
 49. osassa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olen vihdoinkin tavoittanut Plattenin: sanoo toivottomak-

* — »välirikko». *Toim.*
 ** — vapaakappaleet. *Toim.*
 *** — »Veljeslehti». *Toim.*

si. Guilbeaux on sanonut samat sanat Olgalle (etsimisyri-
tysten jälkeen). Nadja sanoo, että hänen passinsa ovat *kaikki*
kelvottomia. Teidän ei siis auta muu kuin kirjoittaa Olgalle
ja muille ja etsiä venäläistä.

Puolatar sanoi eilen Nadjalle, *ettei* Saksan konsulaatista
nyt anneta kenellekään kulkulupaa. Valitettavaa!

Olette unohtanut lähettää (1) Ulkomaisten Järjestöjen Ko-
mitean päätöslauselman puolalaislehdestä (»Gazeta Robot-
niczasta*»), (2) Grishan kirjeet Pariisin asioista, Brizonin
puheesta⁴⁷⁹ y.m. y.m. j.n.e.

Salutations amicales. ** *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 4 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

493

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen erittäin iloinen kokoelmaa koskevan suunnitelmanne
johdosta.⁴⁸⁰ Ei tosiaankaan kannata sääliä 2 000 frs (tulee
jonkin verran tuloja ja ne tulevat *meille* eivätkä kulakeille)
voidaksemme olla pilaamatta hermojamme ja riitelemättä
kerrassaan kurjien miesten kanssa. Ja totta maar nuo miehet
viisastuvat saamastaan opetuksesta.

Olen täysin samaa mieltä kanssanne, että Buharinille (*ja*
Jurille) on ehdotettava *virallisesti*, että he antaisi-
vat heti väittelykirjoituksensa itsemääräämisestä. Julkaisem-
me sen. Ettekö Te ottaisi kirjoittaaksenne heille? Olen ny-
kyään Buharinillekin niin kiukkuinen, etten voi kirjoittaa.
Kirjoittakaa heti. Buharinille vielä: Höglundista ja Norjan
lakosta.

Koosta on annettava mahdollisimman *tiukat* määräykset
niin muille kuin *itsellemmekin*. Se on välttämätöntä!!

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 150—153. *Toim.*

** — Ystävälliset terveiseni. *Toim.*

Hyväksyn täydellisesti myös sen, että Radekin teesit on laitettava.

Olisin halukas kirjoittamaan itsemääräämisestä — Juniuksesta — ja tappiontoivomisesta (+»imperialismista ja oppor-tunismista»+Tshheidzen ryhmästä).

Varinilta on vaadittava viivyttelämättä artikkeli. Tilat-taisiinkohan häneltä vielä Irlantia koskeva kirjoitus? Pitäisi tehdä sel

Georgelta ja *Tinskiltä* (jälkimmäiseltä ehdollisesti) pitää tilata jotakin: nuorisoa on kannustettava.

»*Internationalesta*» mieluummin 3—4 lyhyttä kirjoitusta ja pieni *j o h d a n t o* toimitukselta.⁴⁸¹

Sopikaamme tarkemmin koosta.

Paljon terveisiä! *Lenin*

Kirjoitettu helinäkuun 4 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

494

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Nadjan passit* ovat aivan kelvottomia. (Hänen terveytensä ei ole kehuttava; sää on huono, ei voida matkustaa vuoristoon.) Kysytte neuvoani Graberin suhteen. Minun nähdäkseni hänen kanssaan *ei ole* sovittava enempää toimituksen kokoonpanosta kuin artikkeliemme ehdottomasta julkaisemisesta (sen jälkeen kun hän veti sillä tavalla huulesta v. 1915⁴⁸²), sillä se olisi nyt itsemme häpäisemistä ilveilyllä. Ilman pitkäaikaista, kuukausia kestäväää käytännöllistä (Teidän tai Abramovitshin taikka teidän kummankin vakituista, jonkun heikäläisen satunnaista) yhteistoimintaa ei nähdäkseni kannata edes puhua vakavasta sopimuksesta. Nykyään on 10 kertaa »koeteltava kepillä jäätä» ja vasta sitten »mentävä jäälle».

* Tarkoitetaan henkilöllisyyspapereita, jotka N. K. Krupskaja hankki I. F. Armandille tämän aikoessa matkustaa Norjaan. *Toim.*

Vangeille tarkoitetut kyselykirjeet *eivät ole* menneet perille. Kirjoitin kerran Malinovskille ehdottaen yksinkertaista ohjelmaa: kotipaikka; ammatti; ikä; elinkeino; suhtautuminen sotaan y.m.s. Vastausta ei tullut: sensuuri ei päästä, selvä se! Popoville terveisiä minulta ja Nadjalta. Onnistuisitteko Te välittömästi tai jonkun välityksellä lähettämään hänelle korppuja y.m.s.?

Puristan kättänne ja lähetän parhaat terveiseni! *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun 7 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

495

I. F. ARMANDILLE

Inessalle

Hyvä ystävä! Otamme selvää kirjeenvaihdosta.

En tiedä, mitä sanoisin Guilbeaux'sta. Suunnitelma on minulle epäselvä: kuka on toimituksessa? (Guilbeaux+??) Guilbeaux on *m e l k o* heikonlainen ja pilaa kaiken (pelkään!)...

Mitä minulla voisi olla sitä vastaan, että artikkelinne tulisi kokoelmaan?* Tietysti kannatan.

Puristan kättänne. *Lenin*

P. S. Mistä ihmeestä johtuu, ettei Radek vastaa Teille? En ymmärrä.

Mutta Grigorillehan hän vastaa, eikö?

*Kirjoitettu heinäkuun 20 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä lienee I. F. Armandin artikkeli »Kuka on maksava sodasta?» Artikkelia ei julkaistu. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän käsikirjoitukset artikkelianne koskevine huomautusliuskoiheen (artikkelinne on jumalattoman pitkä. Mah-don-ta...) ja Variniin tehtyine supistuksineen (hän *antoi* luvan supistaa »ei-sotilaallisia kohtia» ja yleisiä järkeilyjä. Sitä pitäisi nähdäkseni *vieläkin* supistaa).

Näyttää syntyvän jotain määrätöntä. Se on hirveää. En tiedä, mitä pitäisi tehdä. Ja olisi kirjoitettava vielä oppor-tunismista (minulla on $1/2$ valmiina), tappiontoivomisesta ja trotskismista (siinä luvussa duumaryhmä+P. S. D.).⁴⁸³

Laskekaa mahdollisimman pian ja tarkasti, paljonko jo on.

Italialaiset leikkeet olen taitanut palauttaa Teille. Ellen ole, niin olen jättänyt ne Zürichiin eikä niitä saa ennen paluuta.

Buharinista ja Kumpp. pitäisi lähettää ryhmille (+Rade-kille??) luottamuksellisesti pää-äänenkannattajan toimituk-sen kirje sen kieltäytymisestä (sillä muutoin Buharin ja Kumpp. jo ilmeisesti »antavat nuuskaa»). Vai olisiko odotet-tava viikon verran? Ja Radek, jos hän haluaa saada »meidän» selityksemme, lähettäköön Teille heidän.

Jos Rjabovski on Stark⁴⁸⁴, silloin on odotettava Jamesin vastausta. Sekä Starkin että Mironin suhteen on näet *ollut* epäilyksiä. (Kamenev ja Malinovski ovat sanoneet, että Miron miltei tunnusti sopimattoman poliisijutun.)

Salut! *Lenin*

P. S. Olette oikeassa, kun ette luota Buhariniin.
Sopiiko oheinen (»lenkki»)?* Palauttakaa.

*Kirjoitettu 1916
heinäkuun 23 päivän jälkeen
Lähetetty Flümsistä
Hertensleinin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ei ole onnistuttu selvittämään, mistä on kysymys. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän kirjan »Entisen lipun alla». Lähettäkää se, olkaa hyvä, luettuanne (ei enempää kuin 6 päivää) osoitteella: Herrn Ussievitsch (bei Frau Frey) Nelkenstr. 21.II

Zürich

(osoittaen Absenderin*).

Lähettäkää käsikirjoituksenne (kirjan). Luen sen.

Kirjoitan Pokrovskille.** Minulla on 200 sivua. Miten niiden lähettäminen kansissa on mahdollista? Olen ymmällä. 1) hyvin ohutta paperiako? 2) erikoiskokoako? 3) kirjoitetavako kummallekin puolelle?

»Volnalle» pitäisi nähdäkseni kirjoittaa seuraavaa:

1) pyydetään heitä kirjoittamaan salaisesti (salamusteella kirjaan) *k a i k k i* ja yksityiskohtaisesti (suhde »Priboihin» y.m.) ja lähettämään nyrkkipostissa.

2) J. Kamenevin *voi* päästää.⁴⁸⁵

3) N. Suhanovin? vastustamme (mutta jos se on *v ä l t - t ä m ä t ö n t ä* varojen vuoksi tai muusta syystä), niin selvitettäköön ensin, päästetäänkö hänet avustajana vai toimittajana.

4) Onko toimitus täysin oma (suunnan mielessä) vai yhteinen? (jos se on yhteinen, niin kenen kanssa ja nimenomaan miten).

5) Lupaamme toimittaa teemat kokoelmia ja lentokirjasia varten.

6) Itsemääräämistä käsittelevästä artikkelistani: suostun tarjoamaan sen kirjasena (muutoksin); pyydän asettamaan mahdollisimman pian tarkan määrääjän.***

Saluti *Lenin*

Onko Teillä OK:n Ulkomaisen Sihteeristön saksankielinen kirjanen (jossa on heidän Kientalin ehdotuksensa ja hävyttömästi »supisteltu» Danin ja Kump. julkilausuma⁴⁸⁶)?

* — lähettäjän. *Toim.*

** Ks. seuraavaa asiakirjaa. *Toim.*

*** Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia »Itsemääräämisestä käydyin väitelyn yhteenvedoja» (Teokset, 22. osa, ss. 311—352). *Toim.*

NB || *Tarvitsen* artikkeliani varten sitä Lichtstrahlen n:o:aa, jossa julkaistiin Radekin artikkeli »Selbstbestimmungsrecht der Völker». ⁴⁸⁷ Ettekö voisi lähettää tai hankkia?

Kirjoitettu heinäkuun 24 p:nä 1916

*Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

498

M. N. POKROVSKILLE

24/VII 1916.

Arvoisa M. N.! G. Z. kirjoitti minulle, että olette saanut kirjeeni, mutta ette käsikirjoitusta (t.s. Te ette ole kirjoittanut siitä). Käsikirjoitus lähetettiin kirjattuna ristisiteenä samalla kertaa kuin kirjattu kirjekin, heinäkuun 2 p:nä. Jollei sitä ole saatu, niin mitä tehdään? Te ette tosiaankaan voi käydä ottamassa selvää. Voin tehdä sen postin kautta, mutta se vie tavattoman paljon aikaa. Olisiko kirjoitettava vielä kerran uudelleen? (ehkä kaksi kappaletta, joista toisen voisi lähettää varmuuden vuoksi Ruotsin kautta?). Käsikirjoituksessani on kaikki *t ä y s i n* sensuurin kestävä, joten en käsitä lainkaan, minkä vuoksi ja kuinka on saattanut käydä näin. Kirjoittakaa, olkaa hyvä, heti tai sähköttäkää. Parhaat terveiseni!

Teidän *V. Uljanov*

*Lähetetty Flümsistä (Sveitsi)
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)*

Julkaistu ensi kerran 1958

*»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

499

G. J. ZINOVJEVILLE

Jeniseiskistä saadun sähkösanoman johdosta* on tiedustettava kirjeitse. Järjetöntä on julkaista arvelujen perusteella. On *saatava* kirje.

* Ks. tätä osaa, 483. asiakirjaa. *Toim.*

En tiedä, kannattaako julkaista lausuntoa (Grimmin jutusta). Jos kuitenkin julkaistaan nyt, tekstiä on muutettava jyrkemmäksi.

Lähetän OK:n saksankielisen kirjasen. Palauttakaa.

Lähetän artikkelini. Laskekaa *tarkoin*, paljonko nyt on *kaikkiaan* aineistoa. On päätettävä lopuista. (Jos Juri lähettää, täytyy vastata hänellekin, suorastaan onnetonta.)

Safarovin artikkeli ei sovi. Minun mielestäni pitäisi kehoittaa häntä muokkaamaan se *legaaliseksi* (mikä ei ole *lainkaan* vaikeaa) »Letopisia» tai Volnaa varten. Eikö olisi paras tehdä se suullisesti, jos tapaatte hänet piakkoin?

Miten on toimitettava lähetykset Volnalle? Suoraan ja ilman muutako heidän osoitteellaan? kirjattuna ristisiteenäkö? Onko ehkä sovittu heidän kanssaan uudesta salanimestä?

Lähetäkää tänne Plehanovin ja Potresovin legaaliset kirjaset.⁴⁸⁸

»Neue Zeitista» olen kirjoittanut kyselyn ekspedition.

*Kirjoitettu 1916 heinäkuussa,
24 päivän jälkeen
Lähetetty Flümsistä
Hertensleinin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

500

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl! Palautamme Grishan⁴⁸⁹ ja ranskalaisten kirjeet. Viimeksi mainittujen kirje osoittaa suureksi mielihyväseni, että olette vaikuttanut suuresti ranskalaisiin ja jättänyt pysyvän jäljen.

Guilbeaux'hon nähden odottakaamme tapahtumien kehitystä; jollei häntä kerran »kukaan pyytänyt toimittajaksi», niin itsekö hän sitten tuppautui toimittajaksi?

Odotamme Graberin vastausta Teille ja Teidän selityksiänne!

Suunnitelmanne, että järjestätte *meille* (!?) ranskalaisen lehden »Sentinellen» *lisäksi* (!?), on minusta hyvin *epäselvä*... Hm, hm...

Ottakaa Grigorilta (ellette ole vielä ottanut) Georgen ja minun artikkeli itsemääräämisestä ja Juniuksesta.

Puristan kättänne ja pyydän *ottamaan hoitoa*, että olisitte talven tullen *a i v a n* terve. Matkustakaa etelään saamaan aurinkoa!

Onko Teillä »La Feuille», »Ce qu'il faut dire», »The Call»?⁴⁹⁰
Voin lähettää.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 25 p:nä 1916

*Lähetetty Flämsistä
Hertensteinin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

501

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Engelsin artikkelin.⁴⁹¹ Ei tarvitse palauttaa *tois-
taiseksi*.

Lähetän Juniuksen kirjasta käsittelevän artikkelin.* Lopettelen itsemääräämisaiheista.**

Ettekö kirjoittaisi kokoelmaa varten Saksan ja Itävallan sosialishoviniistien neuvottelukokouksesta? (pöytäkirjat, jotka Te lähettitte minulle).

Lyhyt kirjoitus olisi nähdäkseni tarpeen.

Miksi olette vaiti:

1) Buharinista (ja hänelle lähettämätänne kirjeestä)?

2) Samoin Varinista.

3) Onko »Entisen lipun alla» lähetetty Usijevitshille? (*Lä-
hettäkää kokoelmaamme tarkoitettujen artikkelien luet-
telo*).

4) »Voprosy Strahovanijasta».

5) Volnan kokoelmista. Onko kirjoitettava (ja mitä?) vai odotettava?

Onko Teillä »Berner Tagwacht»? Minulla ei ole. Ettekö lähettäisi leikkeitä (Grimmin ero *y n n ä m u u t a s e l -
l a i s t a*).⁴⁹²

Salut. Teidän *Lenin*

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 295—310. *Toim.*

** Ks. sama, ss. 311—352. *Toim.*

P. S. Olisiko tilattava Safarovilta jotakin »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'»?

P. P. S. Mutta kuinka heikko Guilbeaux onkaan »Demain» viime n:ossa!⁴⁹³ Oletteko nähnyt?

*Kirjoitettu 1916 heinäkuussa,
26 päivän jälkeen
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 6. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

502

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen saanut käsikirjoituksen.

Lähetän »Neue Zeitung»+2 itäv. teosta (pyydän niitä vielä, mutta myöhemmin: kirjoitan erikseen).

Jamesille* on kirjoitettu.⁴⁹⁴

Mitä tulee siihen, että kirjoittaisin legaalista kokoelmaa varten, niin pelkään, etten ehdi.

Lähetäkää meidän »Sbornik 'Sotsial-Demokratan'» artikkelien luettelo.

Guilbeaux'ltä ei saa tilata: lörpöttelijä; voimme häpäistä itsemme. Odottakaamme.

Onko »Entisen lipun alla» lähetetty Usijevitshille?

Fru Alexandra Kollontay.

Turisthotel. *Holmenkollen*.

Kristiania.

Oletteko kirjoittanut Buharinille *virallisesti*, että *ehdotamme* hänelle väittelyartikkelin julkaisemista?⁴⁹⁵ On välttämättä kirjoitettava hänelle virallisesti ja jätettävä *kopio* (lähetäkää se minulle). On tietenkin kirjoitettava ystävällisesti: että me vastaamme kaikesta huolimatta Radekin teeseihin (vihjaistaksemme, että hän voi odottaakin *t ä t ä* väittelyä, mikäli haluaa).

Onko Teillä kaikki »Nashe Slovon» n:ot?

Koska kerran Kriegs-Parteitag on korvattu Konferenzilla, niin haiskahtaa siltä kuin tehtäisiin puolittainen lehmäkauppa kautskylaisten kanssa.

* A. I. Jelizarova-Uljanova. *Toim.*

Mitä Te nyt sairastelemaan? Matkustakaa *v ä l t t ä m ä t - t ö m ä s t i* Sahlin puheille ja noudattakaa *t i u k a s t i* kaikkia määräyksiä! Näyttäkää tämä Zinalle.

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu aikaisintaan
heinäkuun 30 p:nä 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

503

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

30:een frs nähden olen *kokeilun* kannalla (ei enempää kuin 3 n:oa, ei enempää kuin 100 frs), mutta ensin olisi nähtävä heidän lehtisensä, joko lähettäkööt vuosikerran tai informoikoon Abramovitsh meitä tarkemmin.

On aloitettava varovaisesti, hyvin varovaisesti (sanomatta kenen, kuka, nimiä ei tarvita), sillä häpäisemme itsemme hitonmoisesti, jos käymme käsiksi (koettamatta kepillä jäätä) ja sitten luovumme.

Häpäisemme itsemme mah-dot-to-mas-til!

Salutations amicales.* Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 1 p:nä 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

504

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän julkilausuman. Valitettavaa, kun ette lähettänyt tänne Radekin kirjettä. Niinpä en tiedäkään, mikä on Grimmin »puolustamista!» (Ettekä lähettänyt *kaikkia* leikkeitäkään.)

* — Ystävälliset tervelteni. *Toim.*

Olkaa hyvä, tiedottakaa heti osoite, jolla lähetit-
te kirjat Pokrovskille. ||| NB

Olen kirjoittanut loppuun itsemääräämistä käsittelevän artikkelin; kertyi 79 sivua

+ kirjoitan »imperialismia ja sosialistisen liikkeen haajaannusta».

+ »kansan aseistariisuminen vai aseistaminen?» (olen kirjoittanut saksaksi). Noin 25 sivua.

Minne tämä mahtuu? Mitä pitäisi tehdä? Missä oikaisuvedokset ovat?

Kirjoitan lähipäivinä venäläisestä kokoelmasta.

Itsellänikään ei ole »*Neue Zeitia*».

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 elokuun 2 ja
11 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

505

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa M. N.!

Olen saanut kummankin kirjekorttinne. Suuri kiitos niistä. Hirmuisen murehdittava tieto katoamisesta on pakottanut tuntemanne plehanovilaishenkisen teoksen tekijän turvautumaan G. Z:n menetelmään⁴⁹⁶ (oh noita saksalaisia! heidän ovat syypäitä katoamiseen! kunpa edes ranskalaiset voitaisivat heidät!).

Tekijä toivoo kovin, että Te koetatte saada koon säilymään viitenä arkkina, sillä muutoin menetetään aikaa, työtä, eheys ja paljon muuta. Sydämellinen tervehdykseni.

Teidän *Iljin*

*Kirjoitettu elokuun 5 p:nä 1916
Lähetetty Flämsistä (Sveitsi)
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:osssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa toimittaja!

Mahdottomalta ja uskomattomalta tuntuva *mitä sensuurinkestä vimmän* käsikirjoituksen katoaminen on säikäyttänyt minut niin, että pelkään jopa nimennekin mainitsemista.

Pelkään, että kirjeestäni on otettu jäljennös. Pyysin siinä, mikäli tavanomaista salanimeä (V. Iljin) ei sovi ottaa, ottamaan: N. Lenivtsyn. Nyt on otettava toinen: vaikkapa V. I. Ivanovski.

Kehotin muuttamaan siinä nimeä (jos »imperialismi» sana on »pelottava») vaikkapa näin: »Uusimman kapitalismin erikoisuudet».

Se on nyt muutettava taas toiseksi: »Uusimpia taloustieteellisiä tietoja nykyaikaisesta kapitalismista» tai jotenkin siihen tapaan.

Poistettava nimi (lukujen otsikko) (Venäjälle lähetettäväksi). Kenties olisi lukujen otsikkoja muutettavakin? Se käy päinsä.

Pyydän hartaasti säilyttämään kyseisen koon (sillä minulta on tilattu sellainen). Supistaminen on eheyttä rikkomatta mahdotonta.

(Ellei ehkä jätetä lopusta pois kokonaisia lukuja? voidakseni julkaista ne toisaalla? Näin vasta pahoista pahimmassa tapauksessa! Vastustan kaikin voimin supistamista.)

Pyydän hartaasti jättämään huomautukset, sillä ne ovat tärkeitä (varsinkin n:o 101*), ja kirjallisuuskin on osoitettava, sillä Venäjällä lukijoina on sekä ylioppilaita että muita sellaista väkeä.

Toimitusluontoiset muutoksenne ja parannukset hyväksyn tietenkin mielihyvin.

Parhaat terveiseni *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 elokuun 5 ja
31 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä (Sveltsi)
Ranskaan*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:o:ssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. myös M. N. Pokrovskille osoitettua V. I. Leninin kirjettä, joka on päivätty 2. heinäkuuta 1916 (Teokset, 35. osa, ss. 194—195). *Toim.*

507

M. M. HARITONOVILLE

Hyvä toveri! Nadja ilmoittaa Teille Marcua varten⁴⁹⁷ kohtaupaikan, tunnuksen ja sen, miten saa yhteyden meihin.

Kutsukoon hän Pietariin jonkun ranskan tai saksan kielen taitoisen (kohtaupaikan kautta) ja kertokoon tälle *mahdollisimman seikkaperäisesti* kaikki ulkomaiset uutiset *vasemmistolaisten* liikkeestä, »Vorboten» 1. ja 2. n:osta, aseistariisumiskiistoistamme (lähetän artikkelini*; näyttäkää se hänelle ja vastatkaa muuten minulle, *missä Nobs oikein on*), saksalaisesta »Arbeiterpolitikista»⁴⁹⁸, Saksassa suoritetuista pidätyksistä, Ranskan Longuet'sta ja longuetlaisista, Macleanin vangitsemisesta Englannissa, yleensä mahdollisimman seikkaperäisesti *kaikki* Euroopan ja Amerikan vasemmistolaisten ja internationalistien liikkeestä.

Tarjoutukoon sitten tekemään palveluksia (siellä Pietarissa): matkustamaan Moskovaan, Kijeviin, Odessaan (jonne hän on menossa) samassa tarkoituksessa ja antaakseen kirjeosoitteemme.

Opettakaa hänet (*perusteellisesti*) kirjoittamaan salamusteella ja käyttäytymään Venäjällä *äärimmäisen ille-gaalisesti*: olen muka sotamies, matkustan Romaniaan soittimaan ja siinä kaikki!

En vielä tiedä, milloin palaamme. Nähtävästi parin viikon kuluttua.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun alussa 1916
Lähetetty Flümsistä (Sveltsi)
Zürichin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

508

G. J. ZINOVJEVILLE

Ehdotan lähetettäväksi Jurille seuraavanlaisen vastauksen.**

* Nobs itse tekee kielikorjaukset.

** Ks. seuraavaa kirjettä. *Tolm.*

(Hänen ydinajatuksensa lienee 2. §:n lopussa: »ilman mitään hyväksikäyttöä». Hän on oikeassa, jos haluaa, ettemme sättisi hänen artikkeliaan nyt lehdistössä.

Entä myöhemmin? Jos muodostuu heidän ryhmänsä ja taistelu leimahtaa liekkiinsä?

Mikäli hän haluaa, ettemme ottaisi kopiota hänen artikkelistaan ja näyttäisi sitä puolueen jäsenille, niin siihen *ei saa suostua*.

Me emme rupea salaamaan sitä puolueen jäseniltä.)

Luulen ehdottamani vastauksen toistaiseksi riittävän. Saat takoon hän itsensä naurunalaiseksi.

Meillä täytyy olla hänen artikkelinsa näyttääksemme sen Aleksandrille, toimikunnalle y.m. Se on välttämätöntä.

Hyväksyn Buharinille kirjoittamanne kirjeen. Ehdotan (*en* ultimaatumina) yhtä lisäystä.⁴⁹⁹ Parempi on lähettää se toistaiseksi vain Teidän nimissänne, vähemmin virallisesti ja se on sopivampi sellaisen sävynsä vuoksi. Harkitkaamme: se ei ole yhtä kiireellinen kuin vastaus Jurille (eikö olisi parempi saada ensin vastaus Jurilta ja lähettää sitten kirjeen ne Buharinille?).

Salut. *Lenin*

P. S. Ellette tarvitse »Le Tempsissä» ja »Daily Telegraphissa» olleita kaikkien sotänäyttämöjen *karttoja*, leikatkaa ja lähettäkää ne tänne.

*Kirjoitettu 1916 elokuun 10 ja
20 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaisu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. PJATAKOVILLE

Arvoisa toveri!

Te vaaditte itsellenne varsin kummallisia etuoikeuksia puolueessa. Ennen näkemätöntä ja ennen kuulumatonta ja, kun suhtaudutaan asiaan jossain määrin puolueen hengen mukaisesti, myös mahdotonta on, että avustajat asettaisivat artikkelinsa lähettämisen ehdoksi uhkavaatimuksen, että toi-

mituksen on pyydettävä avustajan valinnan mukaisesti sivullisia henkilöitä tai »taattava», että avustaja tunnustaa »toverilliseksi» toimituksen vastauksen (artikkeliin, josta toimituksella ei ole tietoa!) ynnä muuta sellaista.

Asian edun vuoksi katsomme kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi myöntyä poikkeuksellisesti uhkavaatimukseenne nimenomaan sikäli, että:

1. kohdan osalta — pyydämme nimeämäänne toveria* ja ketä tahansa puolueeseemme kuuluvaa henkilöä toivomuksenne mukaisesti;

2. kohdan osalta — taataan kaikille avustajille ja aina, että joko artikkeli julkaistaan ilman muutoksia, koska he sitä toivovat, tai artikkeli palautetaan. Tässä suhteessa toivomukseenne ei ole etuoikeus, vaan tarpeeton vaatimus;

3. kohdan osalta — voimme korkeintaan lähettää Teille toimituksen (tai toisen avustajan) vastauksen artikkeliinne, jotta ratkaisisitte itse, haluatteko vai ette molempien artikkelien julkaisemista.

Sosialidemokraattisin terveisin

*Kirjoitettu 1916 elokuun
10 ja 20 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä (Sveitsi)
Norjaan*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

510

G. J. ZINOVJEVILLE

Lecoin ei kelpaa minnekään. Ei saa julkaista.

Broutchoux⁵⁰⁰ on mitä typerin anarkisti; hänen kirjoituksensa voidaan julkaista *vain varustettuna toimituksen huomautuksella*. (Kirjoitan korhettuurivaiheessa.)

Naisliike (?) — lähettäkää käsikirjoitus. Se täytyy ehkä jättää myöhäisempään ajankohtaan, jollei tilaa riitä.

Lähetän imperialismin ja aseistariisunnan.** Palauttakaa viimeksi mainittu *viivyttelemättä*. Se on pantava ehdotto-

* J. B. Bosch. *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, »Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus» ja »Aseistariisutumis-tunnuksesta» (Teokset, 23. osa, ss. 100—115 ja 88—99). *Toim.*

masti Bernin kokoelmaan, sillä se ei kestä kerta kaikkiaan sensuuria ja on hyvin kiireellinen (nuoret ja muut ovat sotkeneet jumalattomasti tässä suhteessa).

Jos haluatte päästä yhteisymmärrykseen merkillle panemistanne erimielisyyksistä, lähettäkää pikemmin toistamiseen artikkelinne ja tarkat merkinnöt, mistä olette eri mieltä.

Puheet »aikakaudesta» ovat muodostuneet lauseparsiksi — Radek ja muut ovat osoittaneet sen. Tekikö »aikakausi» 1789—1871 ei-kansalliset sodat *mahdottomiksi*?

»Isänmaan puolustuksesta» puhuminen *yleensä* on teoreettisessa mielessä typerää. Isänmaan puolustus on näet = *y l e e n s ä* sota. Siinä on asian ydin.

Juniusta* ei saa viedä Pariisiin, sillä tämä artikkeli on *erottamattomassa* yhteydessä sekä *itseääräämiseen* että aseistariisuntaan.

Kirjoittakaa tarkoin, *mitä nimenomaan* on ladottavana.

P. S. Lähetään »Neue Zeitin», »Gallin» *Innessalle*.

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916,
ennen elokuun 22 päivää
Lähetetty Flümstästä
Hertensteiniin (Sveitst)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Lähetään Tinskin ja lisäykset siihen (*eserrien vastaisessa* hengessä, pitää edes vähän sanoa. Muutoin juttu *ei ole* sosialidemokraattinen. Ja mottonne ovat sitä paitsi kelvottomia). (Jos mottoja tarvitaan, niin *toisenlaisia*.)

2) Olen alkanut kirjoittaa venäläisiä kokoelmia varten »kautskylaisuudesta». ⁵⁰¹ Olen *jo* kirjoittanut siitä Teille.

3) Koetan kohtapuolin istuutua kirjoittamaan vastausta Jurille. ⁵⁰²

4) Kokoelmien painosmääräksi *riittää* 1 500 kappaletta.

5) *Vastustan* sitä, että päätettäisiin heti 2. kokoelmasta.

* Ks. V. I. Lenin, »Juniuksen kirjaseen johdosta» (Teokset, 22. osa, ss. 295—310). *Toim.*

Grishan kirje on epäselvä: 500 frs + paperi? Kirjoitan hänelle. *Odottakaa me vastausta*. Piru viekään hänet!! Kun ei kirjoita kunnolla!

6) Päästäkää Saf-tshikin kirjoitus *ryhmäkunnasta* menemään (sillä sotavangeista on jo ladottu ja se menee *inde**).

7) Naisliikettä käsittelevästä artikkelista olen jo kirjoittanut Teille, että olen kahden vaiheilla (lähettäkää de Ms**, tilaa on vähän). Mutta, *vaikka ette ole vastannut*, kirjoitatte: »tilattu», joskin tiedätte, etten minä ole tilannut!! Se ei ole laitaa. Ellei artikkeli ole kirjoitettu, on *ensin* ilmoitettava teema, suunnitelma ja yksityiskohdat, ennen kuin kehoitetaan kirjoittamaan.

8) Kansallisuuskysymyksestä olisin *varsin* halukas julkaisemaan uudelleen itsemääräämisen *lisäyksineen*. Ottaako *Volna* julkaistavakseen? *Oletteko kirjoittanut sille tästä?*

9) Gniewiczin kokoelma??⁵⁰³ Puolan vai venäjän kielelläkö?? On otettava selvää, samoin kuin siitä, kuka kirjoittaa vielä ja mistä?? *On otettava selvää*. Mitä Te kirjoititte hänelle?

Tervehdys! *Lenin*

10) Oheistamani »Tribuunasta» tehdyn käännöksen ehdotan julkaistavaksi *Sbornikissa*.⁵⁰⁴

*Kirjoitettu 1916 elokuun 22 päivän
jälkeen
Lähetetty Flūmsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Hyvä toveri!

Ehkäpä käytämmekin hyväksi matkaa, mutta ensin on harkittava ja otettava selvää, ja missä määrin hän ansaitsee

* — sen perään. *Toim.*

** — de manuscrit — käsikirjoitus. *Toim.*

yleensä luottamusta niin täsmällisyyden kuin salaisuudenkin kannalta. *Ei ole mukava* kysyä Grimmiltä. Tiedottakaa oma käsityksenne ja voitteko saada hänestä tietää jotain Zürichissä (varovaisesti). Voin lähettää Teille imperialismia käsittelevän kirjasen. Minulla ei ole *aavistustakaan* »neuvottelusta» (Gr. + Radek + ??). Ottakaa selvää kaikesta, mistä voitte, mahdollisimman tarkasti ja tiedottakaa.

Artikkelin »Volksrechtii» varten* lähetän Teille niin ikään heti kun saan tietää, että Nobs on palannut Zürichiin. Nobs kirjoitti minulle matkustaneensa Ferienille** näille tienoille ja aikoi antaa tiedon, *mutta on ollut vaiti*. En tiedä, missä hän on. Ettekö Te tiedä?

Lähetän »Ausland-Politikin», jossa on Semkovskin artikkeli.

Onko »Volksrechtissä» ollut Entwaffnungia*** vastustavia Radekin artikkeleja? Jos on ollut, ettekö voisi lähettää tänne? Kuka Teille on sanonut, että minun pitäisi olla sunnuntaina Zürichissä?? Se on tavattoman pikanttia, *kuka* on mahtanut puhua sellaista!

Voisitteko hankkia Zürichistä Varsovan puolalaisia ja bündilaisia lehtiä, joissa on tietoja (mahdollisimman tarkkoja, piireittäin) Varsovan vaaleista? Kiinnostaa kovin! Kirjoitin Bronskille, mutta hän on vaiti. Puristan kättänne ja terveisiä vaimollenne ja tyttösellenne.

Teidän Lenin

P. S. Ette ole vastannut mitään Nadjan pyyntöön, joka koski »Neues Lebeniä». Ehkä Usijevitsh voisi ottaa selvää, jollei Teillä ole aikaa? Vai onko hänellä nyt *erityisen* paljon tehtävää?

Kirjoitettu elokuun 31 p:nä 1916
Lähetetty Flümsistä (Sveitsi)
Zürichiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Tarkoitettaneen artikkelia »Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 70—81). *Toim.*

** — lomalle. *Toim.*

*** — aseistariisuntaa, *Toim.*

513

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa M. N.!

Hyväksyn ehdotuksenne. Vain ajatus loppuosan tyypistämistä masentaa minua tavattomasti. Eikö siinä tapauksessa voitaisi panna loppuosaa aikakauslehteen ilman muutoksia? ja toimituksen huomautuksin, että nämä johtopäätökset ja yhteenvedot ovat kirjasesta? sillä on perin harmillista, kun *kokonaisuus* rikkoutuu! perin harmillista! Tulen olemaan hyvin kiitollinen, jos autatte asiassa. Kirjoitan tästä myös itse, mutta kirjeeni kulkee kauan ja pääsee perille vasta muutama kuukauden kuluttua, jos pääsee.

Parhaat terveiseni!

Teidän *Uljanov*

P. S. Sanovat Potresovin olevan mukana kustantamossa! Ja kuuluisa kaunokirjailijakin* on suostunut!! Sehän on skandaali, uskomaton skandaali, vai mitä?

Kirjoitettu elokuun 31 p:nä 1916
Lähetetty Plümsistä (Sveitsi)
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

514

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Suotta Te salaatte olleenne väärässä »tilattua» artikkelia koskevassa kysymyksessä. Ette ole voinut olla käsittämättä sitä, että huomautin ei-aivan-tyytyväisyydestäni äärimmäisen varovaisesti enkä jyrkästi 1:ssä kirjeessäni (johon Te ette ole vastannut).

En ole kirjoittanut epälojaalisuudesta; ei ole laitaa on myöskin vielä varovainen eikä jyrkkä sanonta, johon sisältyy sekä tavallinen muistamattomuus että huomaamattomuus, mikä on vielä kaukana epälojaalisuudesta. Minkä vuoksi pitää liioitella ja puhua jopa »epälojaalisuudesta»?

* A. M. Gorki. *Toim.*

Milloin minä olen kirjoittanut omakätisesti 5 sivusta? Lähettäkää tänne, jos ette vielä ole vakuuttunut, että Te olette ollut väärässä.

2) Franzista⁵⁰⁵ olemme päässeet täyteen yksimielisyyteen (sekä minä että Nadja) Teidän kanssanne: alussa näyttää pahemmalta kuin myöhemmin.

3) Lähetän N. I:lle tarkoitetun kirjeen luonnoksen.* En vastusta kohteliaisuuden lisäämistä: lähettäkää korjauksia ja lisäyksiä, jos katsotte tarpeelliseksi.⁵⁰⁶

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu elokuussa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

515

G. J. ZINOVJEVILLE

Luin juuri ruotsalaiset ja norjalaiset artikkelit.

Niitä ei pidä erottaa. Ne on julkaistava *yhtaikaa*, mutta niitä ei saa julkaista *ilman* aseistariisuntaa vastustavaa omaa artikkeliamme. Tämä muuttaa suunnitelmia.

Ryhdyn kirjoittamaan (muokkaamaan uudelleen) tätä artikkelia *Sbornikia* varten, jonka kokoa on laajennettava väistämättömästi sen puitteissa, samalla kun on supistettava *mahdollisimman paljon* kaikkea muuta. Aikamoista typeryyttä tuo aseistariisunta, mutta se alkaa eksyttää eräitä *meidänkin puolueessamme!*

NB ||| P. S. Pariisilaista kokoelmaa koskeva kysymys on vielä ratkaisematta, Strannikin artikkelia on *viivyteltävä*, sillä jos on valittava, niin ehdottomasti Aleksandrin.

*Kirjoitettu elokuussa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 35. osa, ss. 198—199. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Tämä on Nadjan supistamissuunnitelma.⁵⁰⁷

Luin artikkelin toistamiseen (olin jo kerran lukenut). Vastustan jyrkästi supistamista. Se olisi artikkelin pilaamista. Eheä yleistävä artikkeli (jossa on pikkuseikkoja, viittauksia osanottajaan tai keskustelukumppaniin) on tuiki tärkeä.

Tuota artikkelia ei rehellisesti puhuen sovi supistaa.

Mitäs tehdään?

Jos puhutaan totta, niin »kuormaa voidaan keventää» tuntuvasti vain lykkäämällä Teidän artikkelinne julkaisemista; perusteet:

1) Se *ei ole* kirjoitettu tätä kokoelmaa varten.

2) Se sisältyy kirjaan, jonka julkaisemisesta on jo sopimus; julkaisemismahdollisuudet ovat siis tuntuvia. Kahteen kertaan julkaiseminen on ylellisyyttä, varsinkin kun olemme köyhiä.

3) Olette sanonut jo »Sotsial-Demokratissa» julkaistussa artikkelissanne sen, mikä Internationaalinen historiassa on tärkeintä ja perustavinta.

4) Kokoelmassa on *rajoituttava* (α) Venäjää koskevaan aineistoon + (β) ajankohtaisiin väittelykysymyksiin, *puolueen* kiistanalaisiin kipeisiin kysymyksiin.

5) Entä missä ja miten ilmaistaan tappiontoivomista?

Kirjoittakaa *avomielisesti*, miten suhtaudutte tähän ehdotukseen: asiallisten toimitusnäkökohtienko kannalta (ja millaisten) vai loukkaantumisen kannalta?

{ Mutta *joka* tapauksessa väittelyjämme ja »yhteislauluharjoituksiamme» on jatkettava *välittämättömästi*. }

160-sivuisessa kokoelmassa tulisi olemaan suunnitelmani mukaan *runsaasti* erittäin arvokasta Venäjää koskevaa aineistoa + keskustelua itsemääräämisestä (ilman Juria*)

+ tappiontoivominen + Trotski,

+ *Internationaalista* (Tshheidze),

toisin sanoen kaikkea, mikä *ei siedä lykkäystä*.

Kustannukset noin 2 500 frs + 400 Ljudmilalle (= myös kuljetusta) + noin 500 kuljetukseen = za** 3 400. Sen

* sillä Jurille pitää vielä kirjoittaa vastaus⁵⁰⁸ ja se pitää vielä lähettää hänelle!

** — noin. Tolm.

me vielä pystymme suorittamaan, mutta *e m m e m i l l ä ä n* enempää.

Olen suostuvainen pää-äänenkannattajan n:ön julkaisemiseen (+ vielä 100—200 frs).

Kirjoitettu elokuussa 1916

Lähetetty Flümsistä

Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 6. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

517

G. J. ZINOVJEVILLE

No jopahan sanoittel! Niin, en tosiaankaan voinut pidettyä hymyilemästä. Että ihanko »tuomioistuin»... Kyllä jokainen »tuomioistuin» katsoisi ihan joka tapauksessa, että artikkelin lykkäämistä koskevan ehdotuksen julistaminen »päpöverilliseksi» olisi kollegiaalisen toiminnan tekemistä mahdottomaksi.

»Tuomioistuinta» ei onneksenne ole, muutoin se »tuomitsisi» Teidät varmasti.

Mutta oli miten oli pitäähän toki »supistaa». Olemme paittaneet ja paisutamme *aikaisempaa* »kokoelman» suunnitelmaa (Venäjää koskeva aineisto + keskustelu itsemääräämisestä). Tiedustakaa tarkoin ja virallisesti Benteliltä arkin hintaa. Sitten laskemme *t a r k o i n*, paljonko voidaan painattaa (sillä ilmaiseksi *ei* paineta: älkää unohtako sitä!)

Salut! *Lenin*

Pitääkö »Hamburger Echo» palauttaa Teille?

Lähetän Aleksandrin artikkelin: en ota lyhentääkseni!

Lisäksi tulevat ruotsalaiset ja norjalaiset artikkelit!!⁵⁰⁹
Skandaali!!

Ja Safartshik on *pantava*, olette oikeassa. *P a n e m m e s e n!*

Tuleeko Teille »Arbeiterpolitik»? En ole nähnyt 5. n:oa 7. n:oa enkä ff.*

Kirjoitettu elokuussa 1916

Lähetetty Flümsistä

Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — folgende — seuraavia. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Selkkausta ei ole: Teistä on totta vie vain »ylen määrin» näyttänyt siltä. Johdattakaapa mieleenne (tai lukekaa uudelleen) kirjeeni: en sanonut *äänestäväni* artikkelianne vastaan, vaan kirjoitin ainoastaan: »kirjoittakaa avomielisesti», miten suhtaudutte sellaiseen ja sellaiseen suunnitelmaan.* Ja Te kirjoititte.

Siinä kaikki.

Artikkeli siis menee.

Luulen, että Juri »sovittaa» meidät sitäkin paremmin⁵¹⁰, sillä *h ä n e n* johtopäätöksensä on nimenomaan: »imperialismin *kaudella*» ei voi olla »isänmaan puolustusta».

Mutta itse asiassa: »imperialismin kauden synnyttämässä *i m p e r i a l i s t i s e s s a s o d a s s a* isänmaan puolustus on petosta».

Näiden kahden välillä on *suuri* ero.

Tervehdys! *Lenin*

P. S. Eiköhän olisi aika lähettää yhteinen kirje N. I. B:lle ryhmäkunnasta? Luulen, että on. Entä hänen artikkelistaan?

Kannatan pää-äänenkannattajan julkaisemista, *olen samaa mieltä!*

*Kirjottettu elokuussa 1916
Lähetetty Flämsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Lähetän Roland Holstin. Sitäkään ei mielestäni ole julkaistava.

* Ks. tätä osaa, 516. asiakirjaa. *Toim.*

2) Vastaus Buharinille.* Suostun muutoksiinne, mutta *pitää* lisätä *yksi seikka*, nimittäin, että *meistä artikkelin periaatteelliset vajavaisuudet ovat pääasia*.

Muutoin näyttää kuin kieroilisimme.

Mikäli hyväksytte tämän lisäyksen, lähettäkää siinä tapauksessa kirje (kun on siloteltu ajatuksen käännteitä).

Ellette, pohtikaamme vielä.

3) *En* löydä lehtistä, johon Te vetoatte sanoen, että olen siihen vetänyt jonkin viivan tilauksen hyväksymisen merkiksi. Tässä on tullut erehdys Teidän [taholtanne]**.

4) Franz on jättänyt artikkelin, joka on mielestäni varsin hyvä ja *lyhyt*. Puollan julkaisemista. Lähetän sen.

5) Pariisin kokoelmaan nähden *ei ole* pidettävä kiirettä. Laskemme tarkoin, *mitä* mahtuu (5 arkkia à 50 000 = 250 000 kirjainta *yhteensä*).

6) Jurille kirjoitan vastauksen. Se on kuitenkin *pitkä* juttu.

Tervehdys. *Lenin*

*Kirjoitettu elo- ja syyskuun
vaihteessa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
»Bolshevik» aikakauslehden
22. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

520

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Lähetän kirjoituksen — Georgen lentolehtisen. Se on minusta kamalan epäonnistunut. En tiedä edes, kannattaako korjailla... Kirjoitettu vulgäärästi, ajattelemattomasti, tökerösti, teennäiseen »rahvaan» tyyliin. Esimerkki siitä, miten *ei saa* kirjoittaa kansantajuisia juttuja...

Keskustelisitteko ehkä hänen kanssaan tavatessanne?

2) Olen kahden vaiheilla aseistariisunnasta. Jos kokoel-

* Tarkoitetaan Buharinille osoitettua vastausta, ettei hänen artikkeliaan »Imperialistisen valtion teoriasta» voida ottaa »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'» (ks. V. I. Lenin, 35. osa, ss. 198—199). *Toim.*

** Tässä käsikirjoituksen teksti on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa oleva sana on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

maan pannaan ruotsalainen + norjalainen, *s i n n e* on laitettava ehdottomasti myös artikkeli aseistariisunnasta. Kirjoittaminen ei vie minulta paljon aikaa, muokkaan uudelleen omani⁵¹¹. Mutta mahtuuko?

Asiasta on päätettävä. Vastatkaa.

Laskekaamme vielä kerran, paljonko paisuu siinä tapauksessa kokoelmamme, joka on paisunut muutenkin.

3) Vastaus Buharinille. Siitäkin on päätettävä. Ellette halua sanoa, että periaatteelliset erimielisyydet ovat *p ä ä - a s i a*, niin suostun muuttamaan siihen tapaan, että syyt (julkaisematta jättämiseen) ovat *k a h d e n l a i s i a*:

(α) teknisiä ja rahallisia

(β) periaatteellisia.

L ä h e t i ä k ä ä sellainen variantti (älkää unohtako sovitaa kirjeen molempia osia tyyllillisesti mahdollisimman hyvin yhteen) ja tehkäämme pikemmin ratkaisu. Pidätte tietenkin mielessänne, että Buharinille annettavalla vastauksellamme on *suuri* merkitys: pitää harkita ja säilyttää kopio.

4) Pariisiin kokoelmaan nähden on päätettävä sisällöstä ja koosta.

Jos 2 000 kappaletta à 5 arkkia (= 10 000 arkkia) maksaa 500 frs, niin $6\frac{2}{3}$ arkin kokoista voidaan julkaista 1 500 kappaletta (enempää ei tarvita)

$$\begin{array}{r} \times 50\,000 \\ \hline 330\,000 \text{ kirjainta} \end{array}$$

Luultavasti vähemmän kuin 330 000, noin 300 000?
Eikö niin?

NB || Lisäksi on otettava selville, ottavatko he Pariisissa vastaan myös illegaalisen? t.s. painavatko salaa?

Tämä on erittäin tärkeää! Grishalta taas ei ole tullut vieläkään *t y h j e n t ä v ä ä* vastausta!!!

Laatikaamme luettelo aineistosta Pariisia varten, kun olemme saaneet selville kaiken tämän.

(Jurin artikkelin ja hänelle tarkoitetun vastauksen voi luullakseni jättää *p o i s* laskuista, sillä 1) vastausta ei ole vielä kirjoitettu; 2) ei tiedetä, vahvistaako hänen kauppiallinen majesteettinsa julkaisemissuostumuksen?)

5) Ryhdyn käsiksi Radekin teeseihin⁵¹² (silmäilemään niitä): en ole vielä lukenut niiden oikaisuviedosta.

6) Palautan Strannikin lisäykset.⁵¹³ Mitäs teemme niille??

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu elo- ja syyskuun
vaihteessa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1932 »Bolshevik» aikakauslehden
22. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

521

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän käsikirjoituksen. Palauttakaa, olkaa hyvä, *niin ikään kirjattuna*: ainoa kappale (ja tarvitsen sitä melko pian jälleen).

Aseistariisuntaa käsittelevän artikkelin lähetän lähipäivinä, se ei ole nyt kotona. Olemme alkaneet täällä tehdä hieman tuttavuutta nuorten kanssa ja säälitelleet kovin sitä, kun emme taida täydellisesti ainoatakaan kieltä. Siinä sitä olisi mielenkiintoista ja hedelmällistä työtä! Nuorisojärjestö kasvaa kaikkialla Sveitsissä. Puristan kättänne, kaikkea parasta.

V. Lenin

*Kirjoitettu syyskuun 15 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

522

G. J. ZINOVJEVILLE

Buharinille on kirjoitettu.

Lähetän artikkelin; sekin on toimitettava Berniin, sillä Pariisi on vaiti.

Pitää laskea tarkemmin (sekä käsikirjoitukset että oikaisuvedokset ovat Teillä), *paljonko* tulee Berniä varten.

En tietenkään voi olla »tyytyväinen» siihen, että pidättelette niin kauan artikkelejani. Lähettäkää ne heti kirjapainoon: Tehän hoputitte minua sanomalla, että latoja hoputtaa Teitä!!

Entä missä ovat teesimme? Missä on niiden oikaisuvedos?

»Sotsial-Demokratian» suhteen kysymys on vaikea, sillä *pelkään viivästytettävän* siten »*Sbornik* 'Sotsial-Demokratia'»!!

Kun palautatte »Aseistariisuutumisen»**, mietin asian loppuun. Punnitsemme *tarke mm in*, mitä siihen voi mennä, paljonko se viivästyttää *Sbornikia*.

En kirjoita toistaiseksi »Voprosyyn»***. Mutta haluan kirjoittaa kokoelmaan (»Entisen lipun alla») kautskylaisuudesta⁵¹⁴ (palauttakaa muuten *pikemmin* imperialismia käsittelevä kirjanen: tarvitsen siteeraamiseen).

Salut! *Lenin*

P. S. Asiallisiin kysymyksiin jätätte useimmiten vastaimmatta.

Kirjoitettu syyskuun puolivälissä

1916

Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

523

A. G. SHLJAPNIKOVILLE****

Hyvä ystävä! Nadja on kirjoittanut niin yksityiskohtaisesti,⁵¹⁵ ettei minulla ole mitään lisättävää. Puristan lujasti kättänne, onnittelen Amerikassa saavuttamanne menestyksen johdosta ja pyydän pitämään parempaa kirjeysteyttä. Jos Belenin aikoo matkustaa, hänen on oltava kolme kertaa varovaisempi (vaara on suuri) ja suunniteltava paremmin

* Ks. »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (Teokset, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

** Ks. »'Aseistariisuutumis'-tunnuksesta» (Teokset, 23. osa, ss. 88—99). *Toim.*

*** Aikakauslehti »Voprosy Strahovanija». *Toim.*

**** Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjoittamaan kirjeeseen. *Toim.*

yhteydenottomatkat. Sitä puuttuu. Entä missä on A. M.? Tervehdys!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu lokakuun 3 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

524

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän artikkelin.⁵¹⁶ Se on todella onnistunut! Eikö olisi lisättävä pari asiaa?

(1) että saksalaistenkin keskuudessa on tappiontoivoja, joista historiassa tullaan puhumaan (palauttakaapa mieleenne Segerin kertomus ja Bloch);

(2) »Gazet Robotniczan» sopimaton metku meitä vastaan tappiontoivomisen johdosta.

KST:hen nähden on luullakseni parasta odottaa kutsua!

»Avanti!» on ollut näkösälläni, mutta en seuraa säännöllisesti. Kirjoittakoon George *tarkoin* n: on ja päivämäärän.

(Ettei se vain ollut *parlamentaarikkojen* kohtausta, josta puhuttiin muistaakseni Kientalissa?)

Parlamentaarikothan ovat *kaikki* kautskylaisia.

Olemme vaikeassa asemassa, jos kerran Aleksandr on jo ladottu. Mitä tehdään?

En voi supistaa Strannikia! Olen lukenut *kahteen* kertaan!! En jaksa lukea enää.

Jurille kirjoittamani vastauksen lähetän Teille lähipäivinä.*

Eikö ensin olisi sovittava tarkemmin Pariisin kanssa?

Eikö synny puuroa, jos *alamme* lähettää, mutta *emme* *voikaan* lähettää keskeytyksittä?

Sätin pirusti Grishaa epätäsmällisyyden ja epätarkkuuden johdosta: ei osaa kirjoittaa kunnolla! Lähettelee typeriä sähköitä!

* Tarkoitetaan kirjoitusta »Vastaus P. Kijevskille (J. Pjatakoville)» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 11–17). *Toim.*

Zürichissä ei ole ketään, joka voitaisiin panna hoitamaan kirjeenvaihtoa.

Tervehdys! *Lenin*

Grishaltahan pitäisi tulla lähipäivinä salainen kirje? Eikö niin?

*Kirjoitettu lokakuussa 1916,
viimeistään 5 pnä
Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveltsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

525

N. I. BUHARINILLE⁵¹⁷

14. X 1916.

Hyvä N. I.!

Ajatukseenne »onnettoman», kuten Te sanotte, artikkelin johdosta ovat tosiaankin kovin kummallisia tai oikeastaan Te ette lainkaan ajattele, vaan kiivastelette ja hypitte ajatusten yli. Silmäilkääpä todellakin pitemmän matkan päästä sitä, mitä olette kirjoittanut:

»...Minulla on suorastaan sellainen tunne (!), ettei kysymys ole (!) syytöskohdista (!), vaan 'yleensä'...».

Olette kirjoittanut kirjaimellisesti niin!! Mutta voidaanko nyt tuolla tavalla ajatella? Sehän on samaa kuin tukkia jokaisen ajattelevaisen ja harkitsevaisen suu. Toimituksen kirjeessä on osoitettu ja muotoiltu *tarkoin* erimielisyydet, mutta Te tulistutte: tunne, syytös, yleensä...

Olette esitelmöinyt »samasta aiheesta» eikä kukaan OK-laisista kynäilijöistä »ole edes inahthanut anarkismista».

Taas: onko se mikään todiste? Ei toimitukseenkaan kirjeessä puhuta anarkismista. On mahdotonta todeta, mitä nimenomaan Te olette sanonut esitelmätilaisuudessa. Tosi-asia on se, että OK-laiset kynäilijät ovat tyhmiä. Te taas lisäätte: »olen tukistanut heitä muiden kohtien vuoksi»...

»Sen pelkääminen, mitä sanoo likvidatorisen keltainen Marja Aleksejevna» (Potresov), »on opportunistia.»

Kovaa. Kovaa puhetta. Mutta yliammuttua! Väitän näet, että tässä asiassa Potresov on *oikeassa* verrattuna Bazaroviin.⁵¹⁸

(1) Onko se totta vai ei? Te ette analysoi. — (2) Onko paha, jos keltaiset *ovat oikeassa*, mutta meikäläiset erehtyvät? Olette sivuuttanut asialliset kysymykset käyttämällä kovia sanasia. Siis juuri Te »pelkääte» ajatella, mitä merkitsee Potresovin oleminen oikeassa verrattuna Bazaroviin!

»...Ettehän voi väittää, että kiistan demokratiasta käytävän taistelun...» Minä väitän Teidän erehtyvän tässä kysymyksessä useissa kohdin ja osoitan tarkoin, missä. Te kuitenkin vältätte väittelemästä itse asiasta.

Te muotoillette kolme »väitettä», jotka ovat muka »ehdotoman kiistattomia ja ortodoksisen marxilaisia» ja joihin »voidaan tiivistää» ensimmäinen luku.

Nuo väitteet ovat kuitenkin (1) niin yleisluontoisia, että niistä on vielä pitkä matka konkreettisuuteen; (2):seksi ja mikä tärkeintä) ne *ei v ä t o l e s i t ä*, mitä on sanottu artikkelissal!

»Ei Gr. ettekä Te edes yritä sanoa minulle, mikä on kerettiläisyyttä.»

Anteeksi, mutta tuo ei ole totta. Se on sanottu toimituksen kirjeessä *aivan tarkasti*, mutta Te *ette* vastaa *sano- maamme* ja *osoittamaamme*. Ette ole vastannut sanallakaan yhteenkään monista tarkoista huomautuksistamme!

Eräs huomautuksistamme: katkaisette Marxilta ja Engelsiltä ottamanne lainaukset *siten*, että ajatus tulee tulkituksi väärin tai käyvät mahdollisiksi epätarkat johtopäätökset. Te vastaatte vain tähän pykälään, mutta miten? Siten, että muka »minä tunnen varsin hyvin jatkon (lainauksissa)». »Näiden kohtien osalta niiden ajatus ei ole ollut toisin tulkittavissa.»

Ja siinä kaikki!! Tämä olisi naurettavaa, ellei olisi murehdittavaa. Huomautimme *tarkoin* juuri »toisin tulkitsemisesta»; analysoimatta todistetta, esittämättä *a i n o a t a k a a n* lainausta (minähän vertailin niitä *varta vasten*; en kirjoittanut Teille turhanpäiten; vertailin *useita* lainauksial!) te torjutte: »ei ole toisin tulkittavissa». Olette kokonaan itse syy-pää — erimielisyyksien käsittelyn asemesta otatte torjuvan kannan.

Teitä ei ole tässä kysymyksessä syytetty enempää »kerettiläisyydestä» kuin »anarkismistakaan», vaan on kirjoitettu: »annetaan kypsyä». Näiden »kahden asian välillä on suuri ero». Te ette ainoastaan ole vastaamatta huomautuksiimme,

vaan vieläpä *muunnatte* niiden sisältöä. *Sellainen ei käy päinsä!*

»Artikkeli lojui kauan...» Tuo on jo saivarteleva jälkimoite. Sopiminen asiasta Gr:n kanssa kirjeitse vaati aikaa, sillä muut artikkelit aiheuttivat keskeytyksiä. Te ette ollut asettanut vielä mitään määräaikoja eikä kukaan voinut olla tietoinen mahdollisesta matkastanne. Tuo on saivartelua.

»Poispotkimisesta» ja ei-repivänsävyisestä polemiikista minun on sanottava, etten ole vielä polemisoinut *Teitä vastaan* lehdistössä, vaan *olen sopinut kirjeitse* ennen polemiikkia ja *välittäkseni* sitä. Se on tosiasia. Facts are stubborn things.* Juoruilulla ei kumota tosiasiaa. P. Kijevskille vastaan julkisessa sanassa (en Teille, vaan P. Kijevskille) ja hänelle teemme myönnytyksen, jota emme ole *koskaan* tehneet *kenellekään*: lähetämme hänelle ennakolta artikkelin saadaksemme hänen »suostumuksensa». (Puhtaaksikirjoittaja on onnettomuudeksi sairastunut kesken työn; sen vuoksi artikkeliä ei vielä ole ettekä Te varmaankaan näe sitä ennen lähtöänne; *Amerikkaan* on kuitenkin *postiyhtey*s, ja P. Kijevski lähettää sen varmaankin Teille. Artikkelia ei voida ottaa pois kyseiseltä puhtaaksikirjoittajalta ja antaa toiselle, sillä hän on toisessa kaupungissa; toista henkilöä ei ole tiedossa; hän on puutteessa *eikä* häneltä *sovi* riistää luvassa ollutta, joskin vähäistä ansiomahdollisuutta.)

P. Kijevskin artikkeli on kerrassaan huono, ja hänen käsityksensä (yleensä demokratiakysymyksestä) on kamalan sekasotkuinen.**

Tiedätte sen, että olemme aina arvostaneet Teidät korkealle ja kirjoitelleet kuukaudesta toiseen toisillemme yksityiskohtaisesti osoittaen vuoden 1915 *keväästä* alkaen, että minimiohjelma- ja demokratiakysymyksessä kantanne on horjuva. Riemuitsen sydämeni pohjasta, jos polemiikkia tulee olemaan *vain* P. Kijevskin kanssa, joka on pannut sen alulle, ja jos erimielisyydet Teidän osaltanne hälvenevät. Mutta sitä varten Teidän on analysoitava kysymykset (kiistanalaiset) oleellisesti ja huolellisesti eikä otettava torjuvaa kantaa.

* — Tosiasiat ovat itsepintaisia. *Toim.*

** En tiedä, mitä Grigori on kirjoittanut Teille, enkä voi vastata tämän kohdan osalta. Sanotte hänen kirjoitustaan »hävyttömän jonninjoutavaksi». Hm... hmi Ettekö pelkää, että tuo on »repivänsävyistä»? Polemiikkini P. Kijevskiä vastaan *ei ole* sävyiltään *lähestulkoonkaan* sellaista.

Olen erittäin iloinen, että olemme kanssanne yhtä mieltä »aseistariisunnan» vastustamisessa. Niin ikään erittäin ilahduttavaa oli tutustua Franziin: hänen kanssaan on nähtävästi tehty vakavaa työtä bolshevistisen propagandan mielessä; se lienee suurelta osalta Teidän ansiotanne. Mies yrittää syventyä asiaan ja antaa melkoisia toiveita.

Oheistan todistuksen. Kirjeenvaihto Amerikan kanssa on mahdollista *vain* Skandinavian kautta: muutoin *k a i k k i* joutuu hukkaan; Ranskan sensuuri *on hävytön*.

Amerikasta. Kirjoitin sinne v. 1915 useita kirjeitä: kirottu Ranskan ja Englannin sensuuri takavarikoi *kaikki*.

Tekisi kovin mieli

(1) Julkaista siellä englanniksi Zimmerwaldin vasemmiston manifesti.

(2) Samoin sotaa käsittelevä kirjasemmme (uusittuna laitoksena).

(3) Järjestää, mikäli mahdollista, Socialist Partyn ja Socialist Labour Partyn tärkeimpien julkaisujen ja kirjasten maksuton lähetys KK:lle (minulla on *v a i n* »Appeal to Reason»).

(4) New Yorkin *juutalaisen* lehden toimittaja Kagan kävi 1912 luonani Krakovassa ja lupasi muun muassa lähettää minulle Yhdysvaltojen virallisia taloustilastollisia julkaisuja (näitä julkaisuja jaetaan siellä toimituksille ilmaiseksi) ja sanoi, ettei muka heidän lehdelleen, jonka ekspediointi on valtava, sellainen lähetys tuota lainkaan vaikeuksia. Hän *ei ole* täyttänyt lupaustaan. Jos tapaatte, tunnustelkaa maa-perää: onko se toivotonta vai ei.

(5) Olisi hyvä muodostaa venäläisistä bolshevikeista ja latvialaisista bolshevikeista pieni ryhmä, joka pystyy seuraamaan *mielenkiintoista* kirjallisuutta, lähettämään sitä, kirjoittamaan siitä, *kääntämään ja julkaisemaan* täältä lähettämäämme kirjallisuutta ja edelleen käsittelemään ja »ajamaan» yhteisesti eri kysymyksiä, jotka koskevat III Internationaalia ja kansainvälisen sosialistisen liikkeen »vasemmistoa».

Asia saattaisi onnistuakin, jos pari aktiivista bolshevikkia yhdistettäisiin pariin latvialaiseen, jotka taitavat hyvin englantia.

(6) Kiinnittäkää yleensä erikoista huomiota latvialaisiin ja koettakaa muun muassa tavata *Berzinsia*. Häntä pitäisi etsiä luullakseni Strahdneksin kautta.

(7) Vuoden 1914 lopulla tai v. 1915 sain Amerikasta Socialist Propaganda Leaguen* lentolehtisen, jossa oli Zimmerwaldin vasemmiston *hengessä* laadittu profession de foi**. Liitän osoitteen. Lähetin heille *pitkän* englanninkielisen kirjeen. On varmaan joutunut hukkaan. Koetan etsiä ja lähettää Teille jäljennöksen, jos katsotte todisteiden perusteella, että se kannattaa. Samasta Leaguesta kirjoitin myös latvialaisille Strahdneksin kautta: lienee myös joutunut hukkaan.

(8) Amerikassa pitää olla *tukikohta*, josta voidaan toimia *Englannin* porvaristoa vastaan, joka on kehittänyt sensuroinnin kerrassaan hurjaksi. Tämä 5. §:ään.

(9) Koettakaa vastata meille heti vaikkapa pari riviä sisältävällä kirjekortilla, jotta voitaisiin yrittää *säännöllistä* yhteydenpitoa Amerikkaan; ja tiedottakaa *a jo i s s a* (1—1¹/₂ kuukautta ennen) paluuajasta.

Lähetetty Zürichistä
Krstianiaan (Osloon)

Julkaistu ensi kerran 1932
»Bolshevik» aikakauslehdessä
22. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

526

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olemme saaneet imperialismia käsittelevän kirjasen ja pitkän kirjeenne. Kaikki on saatu. Suuri kiitos. Lähettämme »The Callin». Grigori lähettäneekin lisää kirjauutuuksia Bernistä. Nadja on Liigan edustajakokouspuuhissa, pyytää lähettämään terveisiä. Hän lähetti Teille eilen pitkän kirjeen. *Ä l k ä ä* kököttäkö Sörenbergissä: palellutte ja vilustutte.

Paljon terveisiä!

Teidän Lenin

P. S. Kenties Teiltä puuttuu matkarahaa? Kirjoittakaa välttämättömästi: hankimme helposti niin paljon kuin tarvitsette...

Kirjoitettu lokakuun 21 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiltä (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Sosialistinen Propagandaliitto. Toim.
** — uskontunnustus, periaateohjelma. Toim.

527

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Lähetin Teille eilen »Letopisin»⁵¹⁹ 7. n:on. Käytettyänne palauttakaa tai lähettäkää Berniin ehdolla, että se palautetaan sieltä *välttämättömästi* antamatta muualle. Abramovitsh oli täällä, ja me keskustelimme aika kauan. Poika toimii hyvin *alhaalta käsin* riippumatta Huberista, jonka kanssa on tietenkin turhaa tehdä »*sopimuksia*». Lähettäkää väliin »L'Humanitén» n:oitaa, joissa arvostellaan »minoritöörejä» y.m.s., jos ovat *mieleenkiintoisia*, tulen olemaan hyvin kiitollinen.

Ystävällinen tervehdykseni! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 28 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

528

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Aion pitää tervehdyspuheen Sveitsin puolueen edustajakokouksessa (lauantaina 4. XI).^{*} Oheistan tekstin. Pyytäisin Teitä hartaasti ranskantamaan sen^{**}; sitä varalta, ettette saisi selvää konseptitöherryksestäni, lisää (s. 4) parin tuhruisimman kohdan uudelleenkirjoitetun tekstin.

Ellette vastoin odotuksia voisi tätä tehdä, *s ä h k ö t t ä k ä ä*, olkaa hyvä (Uljanow — Kammerer — Spiegelgasse. 14).

Jos voitte, vastatkaa *heti* kirjekortilla, oletteko saanut tämän kirjeen ja *m i l l o i n* lopetatte ja koska lähetätte käännöksen, jotta saisin sen perjantaina, sillä pelkään kovin myöhästäväni: aikaa on vähän ja postiyhteys Sörenbergiin keho.

^{*} Ks. Teokset, 23. osa, ss. 116—119. *Toim.*

^{**} Ks. niin ikään tätä osaa, 530. asiakirjaa. *Toim.*

Sitaattien käännökset olen kopioinut kirjasesta, mutta ne pitäisi yhdistää *s u j u v a s t i* puheen ranskankieliseen tekstiin.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu lokakuun 30 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

529

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olkaa hyvä ja liittäkää kaksi seuraavaa lisäystä tekstiin: sanoihin:

sorrettujen luokkien väkivallan käytön

lisättävä: *»sortajiin kohdistuvan»*

sanoihin:

Me tuimme — esimerkiksi 4 vuotta ennen vallankumousta — väkivallan käyttöä joukkojen taholta

lisättävä:

*»sortajiaan vastaan».**

Nadja aikoo kirjoittaa Teille huomenna.

*Kirjoitettu lokakuun 31 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä ovat lisäykset Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa pidettäväksi tarkoitetun Leninin tervehdyspuheen käännöstekstiin (ks. Teokset, 23. osa, ss. 116—119). *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Suuri kiitos käännöksestä. Se jäi minulta lukematta; puhuin aivan edustajakokouksen alussa, jolloin ranskalaiset eivät olleet vielä saapuneet eikä vielä mitään käännetty ranskaksi. Koetan silti käyttää käännöksen, lähettän sen Abramovitshille j.n.e., yritämme julkaista jossakin.

En ehtinyt tänään postiin: se suljettiin klo 7 illalla, jolloin olin vielä edustajakokouksessa.

Olen saanut hyvän vaikutelman edustajakokouksesta. Ensimmäisen kerran sodan aikana Sveitsin edustajakokouksessa vasemmisto ei ainoastaan hahmottunut (v. 1914 sitä ei ollut lainkaan; v. 1915 oli vasta hahmottumassa), vaan myös alkaa *suoranaisesti yhdistyä* niin oikeistoa kuin »keskustaa-kin» (Grimm) vastustavaksi oppositioksi. Tämä on suurelta osalta Radekin ansiota; aikaisemmin, kesällä, hän oli sotkenut jotakin, sillä Grigori kirjoitti minulle todenperäisesti, että Radek oli kirjoittanut hänelle kehuvasti muka »saaneensa Grimmin ja Plattenin sopimaan» (on sekin ansio!). Bronski taas ajaa sekä kolme kertaa horjuvampaa että kolme kertaa typerämpää linjaa kuin Radek.

Radek tuli ja minä ja hän »teimme sovinnon» (välimme olivat olleet kireät, miltei katkeamaisillaan). Edustajakokouksen edellä onnistuttiin järjestämään yksityisluontoinen vasemmistoedustajien neuvottelu (jota olin vaatinut jo kolme viikkoa, mutta siihen asti tuloksettomasti!). Neuvotteluun osallistuivat *kaikki* vasemmistijohtajat, siinä luvussa myös nuoret.* Minä ja Radek ajoimme helposti yhteistoimin läpi täysin meikäläisen päätöslauselman suostuttuamme hyväksyttävissä olleisiin myönnytyksiin. Edustajakokouksessa alkoikin sitten jo taistelu. Ensimmäinen ottelu käytiin »Nationalratin» jäsenryhmän arvostuksesta. Vasemmisto hyökkäsi. Naine'n ja Plattenin puheet olivat mainiot. Greulich puolusti oikeistolaisia äärimmäisen heikosti. Grimm omaksui jälleen keskustalaisen kannan ja sai »korjausehdotuksillaan» aikaan yksimielisen äänestyksen (sotkettuaan hieman kortteja). Hän huomasi enemmistön olevan ilmeisesti Plattenin puolella. Huomenna syntyy taistelu Kientalia koskevassa kysymyksessä: siitä vasemmiston päätöslauselmaehdotus on

* Ks. seuraavaa kirjettä. *Toim.*

laadittu yhdessä meidän kanssamme; se on paljon parempi kuin Nationalratia koskeva. Saadaanpa nähdä, kuinka käy! Olen vanhana hevosenä mukana taistelussa.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 4 pnä 1916

*Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

531

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl »Imperialistisen ekonomismin» asemesta kirjoitatte, ettette ymmärrä sanontaa »ekonominen imperialismi».

Entinen »ekonomismi» asetti virheellisesti kysymyksen kapitalismin suhteesta poliittiseen taisteluun.

Uusi »ekonomismi» asettaa virheellisesti kysymyksen kapitalistisen imperialismin suhteesta poliittiseen taisteluun.

Käsittelen tätä tarkemmin Juria vastaan kirjoittamassani artikkelissa (mainittu kauppias on »suostunut» julkaisemiseen — menee siis *Sbornikin* 3. tai 4. n:oon).

Erimielisyyksillä, joita on Radekin kanssa, *ei ole Venäjän kannalta* (eikä Saksan, Englannin, siirtomaita omistavien maiden kannalta) pelkkä teoreettinen merkitys. Sveitsin kannalta kylläkin.

Grimm on hävytön mies ja ryökäle: hän hyökkää kata-lasti *Radekia* eikä minua vastaan (kuten Grigori erehtyy luulemaan Zinan huonosti informoimana). Asianlaita oli seuraavasti (entre nous): järjestimme perjantai-iltana vasemmistolaisten neuvottelun (jossa Radek ja minä esiinnyimme täysin yksimielisesti) ja hyväksyimme (nimitettyämme valiokunnan) Kientalia koskevan päätöslauselman. Läsneä olivat Platten, Nobs, Münzenberg ja lisäksi eräät muut, t.s. *kaikki* vasemmistijohtajat. *L a u a n t a i n a* päivällisen jälkeen, kun edustajakokous oli jo alkanut (se alkoi lauantai-aamuna), »nuoret» (jotka samalla olivat edustajakokouksen osanottajia) pitivät kokouksen, *ei* edustajakokoushuoneistossa. Puhetta johti Münzenberg. *Radek* selosti päätöslauselmaehdotusta (*m e i d ä n*). Minä olin vaiti. Päätöslauselmaehdotus *hy-*

väksyttiin. Tähän kokoukseen tulivat (ovea ei lukittul!) *kutsumatta* rouva (Genossin Block (Bloch) Grimmin ystävätär ja juorukello), Dimka (samoin juorukello ja Martovin ystävätär) y.m.s. Nämä tietysti kielivät Grimmille. Niinpä Grimm päätteli (uskoen typeriä akkoja), että »tosiasiallinen laatija»=Radek, ja julkaisi painetussa sanassa, että kyseinen laatija (Urheber) esiintyi »Vor einem anderen Forum»⁵²⁰. Haritonov julkaisee kumoavan lausunnon »Volksrechtissä».

Olen agitoinut voimaperäisesti Plattenia ja Nobsia järjestämään (oikeamminkin: yhdistämään) vasemmistolaisia.* Teen siitä *näille* alustuksen (Platten on *luvannut* järjestää). Saanpa nähdä, selviänkö kielen puolesta ja syntyykö mitään asiallista.

Radek on *luvannut* esiintyä *avoimesti* Grimmia vastaan »Arbeiterpolitikissa»⁵²¹ (suosittelen Teille tämän viikkolehden tilaamista, numeron hinta 15 pfenn.=20 cent.).

Saa nähdä, pitääkö lupauksensa?

Älkää sairastelko.

(Artikkelin pää-äänenkannattajaan olen kirjoittanut minä.**)

Puristan kättänne. *Lenin*

P. S. »Teesini» olen lähettänyt Teille Berniin (Grigorin osoitteella) ja pyytänyt Teitä ranskantamaan ne (Genèveä, Lausannea, Chaux-de-Fondsia y.m. varten). Oletteko saanut ne? Mitä mieltä olette niistä?

Kirjoitettu marraskuun 7 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

532

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Entre nous*** — yksityisesti! — en suosittelen lähettämään *sellaista* kirjettä⁵²². *No i n* avomielisesti saa

* Marraskuun 20 ja 30 pnä 1916 Lenin piti keskustelutilaisuuksia vasemmistolaisien zimmerwaldilaisten kanssa teeseistä »Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät». *Toim.*

** Ei ole saatu selville, mistä artikkelista on puhe. *Toim.*

*** — meidän kesken. *Toim.*

puhua vain *äärimmäisen* luotettavien ja äärimmäisen ystävällismielisten vasemmistolaisten kanssa.

Missä he ovat? Keitä he ovat? Vai niitäkö???

»Aiomme ottaa huostaamme» — tämä kun joutuu lehteen, Teidät saatetaan naurunalaiseksi!!

Neuvoni: siten kirjoitettakoon *vain* parhaille ystäville (esimerkiksi Radekin välityksellä, jos hän ottaa vastuulleen, lähettää *ystävillle* ja vain heille).

Sos.-dem. yleisöä varten muokattava *yleensä* äärimmäisen varovaiseksi.

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916,
ennen marraskuun 26 päivää
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Delaisin kirjasta minun on valitettavasti sanottava, ettei sitä ole minulla. Kaiketi olen jättänyt Berliiniin tai joku »on viehättynyt» lukemaan sitä.

Naisille osoittamanne kirjeen johdosta taisitte pahastua huomautuksistani? Olette tulkinnut ne hieman toisinkin?

Kirjoitin, että kehottaisin poistamaan kohdan, missä sanotaan, että »aiomme ottaa huostaamme», sillä se vaikuttaa hassulta. *Ellette* suostu poistamaan, *siinä tapauksessa* kehoitan lähettämään *vain* läheisimmille, luotettavimmille ystäville Saksaan *esimerkiksi* Radekin välityksellä.

Jos taas suostutte muuttamaan varomattomat sanonnat (kirjehän saattaa joutua *vieraisiin* käsiin nykyisissä postioiloissa, Saksassa ja Ranskassa tapahtuvien vangitsemisten aikana j.n.e.), niin neuvonikin käy tarpeettomaksi. Sellainen oli neuvojeni ajatus. Ei kerrassaan mitään muuta. *Ei vähäisintäkään* »tyytymättömyyttä» kirjeeseenne, *ei mitään sen tapaista*.

Kysyitte mielipidettäni: sanoin sen ja *vain* ehdotin ja *vain* pieniä muutoksia.

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 26 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

534

M. G. BRONSKILLE

Hyvä toveril!

Minusta tuntuu toivottavalta seuraavanlainen päätöslauselman ajatusrakenne (joka perustuu Plattenin päätöslauselmaan⁵²³) (suluissa *kirjaimellisesti* Plattenin sanat):

1. »Nykyinen maailmansota on imperialistista sota.»

2. (»Rikollinen rauhanpolitiikka»), nimenomaan Sveitsin, joka *niin ikään* saattaa joutua vedetyksi imperialistiseen sotaan toisaalta tuon politiikan tuloksena ja toisaalta imperialistisen ympäristön vaikutuksesta.

3. »Isänmaan puolustus» on sen vuoksi myös Sveitsin osalta »ulkokultaista fraseologiaa».

4. Isänmaan puolustuksen periaatteellinen torjuminen ja »proletariaatin tehokkaimmat luokkataistelukeinot». Näiden keinojen mahdollisimman täydellinen luetteleminen.

Viivyttelämätön *kotiuttaminen*.

5. »Militarismin täydellinen hävittäminen» *ei* pasifistisessa mielessä, vaan kiinteässä yhteydessä sosialistiseen vallankumoukseen ja sen *seurauksena*.

Minun nähdäkseni me voimme tällä tavalla saada hyvän, viisi kohtaa sisältävän päätöslauselman.

On itsestään ymmärrettävää, etten esitä tässä mitään sanamuotoja, osoitan ainoastaan loogisen johdonmukaisuuden ja ajatusten kulun.

Sydämellisin terveisin. *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun alussa 1916
Lähetetty Zürichistä*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

535

M. N. POKROVSKILLE

6/XII 1916.

Arvoisa Mih. Nik.!

Sain kirjekortin ja kaksi sataa frangia, jotka lähetin edelleen Zinovjevile (olen saanut Pietarista 869 frs=500 rpl), t.s. nähtävästi koko palkkion; *mikäli* osa ei ole tarkoitettu maksuksi agraarioloja käsittelevästä kirjoituksesta.* Murehdittavaa, murehdittavaa on, että juonittelijat vehkeilevät julkaisujen »isännän»** liepeillä julkaisuja vastaan!...

Sydämellinen tervehdykseni! V. Uljanov

Lähetetty Zürichistä
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

536

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl Sain juuri postikorttini. Lähetin Teille Berniin poste restante*** lyhyen kirjekortin, jossa pyysin vain vastaamaan, sillä vaitiolonne alkoi jo hieman huolestuttaa.

Ajatuksiani askarruttaa nyt erityisesti lentolehtisten julkaiseminen Sveitsin asioista.

Täällä on järjestetty eräänlainen vasemmistolaiskerho. Sannon tani ei muuten ole tarkka: toistaiseksi on pidetty vain muutamia kokouksia (teeseistäni johtuvia). Mukana ovat Nobs, Platten, Münzenberg, lisäksi muutamat nuoret. Keskustelemme sotaa koskevasta päätöslauselmasta vasemmiston tehtävien kannalta. Nämä keskustelut ovat osoittaneet minulle erittäin havainnollisesti: 1) miten hiton heikkoja ovat (joka suhteessa) Sveitsin vasemmistolaiset; 2) miten keho on Bronskin ja Radekin vaikutus-»systeemi», jotka ovat kirjoittaneet ja kirjoittavat artikkeleja *muiden* maiden va-

* Kysymyksessä on palkkio teoksista: »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» ja »Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä». *Toim.*

**A. M. Gorki. *Toim.*

*** — noudettavan. *Toim.*

semmistolaisista! Asian ydin onkin juuri siinä, että *ulko-maiden* suhteen kaikki ovat mielellään vasemmistolaisia: se ei käy kalliiksi!! Mutta Sveitsin suhteen... schwach!

Abramovitsh ottaa levittääkseen 1 500 kappaletta lentokirjasia ja -lehtisiä (*otatteko kääntääksenne?* säännöllisesti ja vakituisesti? Vastatkaa!), mutta Münzenberg, jonka kanssa keskustelin eilen, 4 0 0 0 !! saksalaista jäsentä käsittävän nuorten *järjestön* johtaja, ottaa levittääkseen *maximum* 1 500!!

Guilbeaux, jolle olen lähettänyt teesini*, kirjoittaa olevansa niihin erittäin tyytyväinen ja ottavansa ne vasta perustamansa internationalistien komitean *perustaksi*. Saamempa nähdä!

Olen lukenut Humbert-Droz'n »Plaidoirien»⁵²⁴!! Herrajesta sitä ajatusten sekavuutta! Ja näin vuonna 1916! Tolstoilainen — pelkään, että *auttamaton*.

Grigori on kirjoittanut minulle, että »Arbeiterpolitikin» 25. n:ossa on kirjoitus »'Kommunistin' kolmesta toimittajasta»⁵²⁵ ja että »Radek harjoittaa J. B:n+Buharinin kanssa samaa politiikkaa kuin Tyszka ja Ljova»... Grigorikin on vihdoin alkanut ymmärtää sen, vaikka pitääkin yhä kiinni siitä, ettei muka »silti pidä rikkoa välejä Radekiin». Hah hah!

Miten olette järjestänyt olonne? Kylmähän se Maison Vincentin asunto on? Käyttekö hiihtämässä? Suosittelen sitä ehdottomasti: se on erittäin hyödyllistä. Hiihdelkää vuorilla Rocher de Nayen läheisyydessä.

Parhaat terveiseni!

Lenin

P. S. Minkälainen Usijevitshin vaimo oikein on? Taitaa olla tarmokas? Saako hänen miehensä hänestä bolshevikin vai eikö hän omaksu mieheltään mitään?

Kirjoitettu joulukuun 17 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Clarensiin
(Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. »Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemiston tehtävät» (V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 132—143). *Toim.*

537

G. J. ZINOVJEVILLE*

»Kommunistista» ei kannata kinastella enempää, koska Te kerran kiistätte sen tosiasian, että he vaativat loppuun saakka *tasavertaisuutta eivätkä suostuneet* toimituskunnan kokoonpanon muutoksiin. Tosiasioitahan ovat nämä: (1) tasavertaisuus; (2) Tyszka im Hintergrunde**.

Olen lähettänyt 200 frs.

Shklovskin skandaali suututtaa ja huolestuttaa minua hemmetisti.⁵²⁶ Ja Te vielä halusitte luovuttaa hänelle koko kassan!! On toimittava tarmokkaasti: sanottava hänelle, että rahaa tarvitaan uuteen vuoteen mennessä, eikä saa jättää häntä rauhaan, ennen kuin hän on palauttanut kaikki! Pi-runmoinen skandaali! Meilläkin on ihan nenämme edessä oikea »panamajuttu».

Hyväksyn suunnitelmanne, että kirjoitetaan yhteinen kirje »Arbeiterpolitikiin».

Tervehdys. *Lenin*

P. S. entä kirje Pariisiin! || NB
Eikö Inessa ole tosiaan-
kaan vielä lähettänyt?

P. S. Lähettäkää tänne »*Työläisten edustajien neuvostoa*» ja muu vuotta 1905 koskeva aineisto.

Kirjoitettu 1916 joulukuun 20 päivän

jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirjeen alkuosan muodostavat »Huomautuksia maksimalismia käsittelevän artikkelin johdosta» (ks. Teokset, 41. osa, ss. 352—355). *Toim.*

** — taustalla. *Toim.*